Agroturizam na području grada Samobora - stanje, potencijal i ograničenja

Šoić, Anamarija

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Agriculture / Sveučilište u Zagrebu, Agronomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:204:071505

Rights / Prava: In copyright / Zaštićeno autorskim pravom.

Download date / Datum preuzimanja: **2024-03-29**

Repository / Repozitorij:

Repository Faculty of Agriculture University of Zagreb

Sveučilište u Zagrebu
Agronomski fakultet

University of Zagreb
Faculty of Agriculture

Agroturizam na području grada Samobora - stanje, potencijal i ograničenja

DIPLOMSKI RAD

Anamarija Šoić

Zagreb, rujan 2019.

Sveučilište u Zagrebu
Agronomski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Agriculture

Diplomski studij:

Ekološka poljoprivreda i agroturizam

Agroturizam na području grada Samobora - stanje, potencijal i ograničenja

DIPLOMSKI RAD

Anamarija Šoić

Mentor:

Prof. dr. sc. Ivo Grgić

Zagreb, rujan 2019.

Sveučilište u Zagrebu
Agronomski fakultet

University of Zagreb
Faculty of Agriculture

IZJAVA STUDENTA
O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, **Anamarija Šoić**, JMBAG 0178099869, rođen/a 13.09.1995. u Zagrebu, izjavljujem da sam samostalno izradila diplomski rad pod naslovom:

Agroturizam na području grada Samobora – stanje, potencijal i ograničenja

Svojim potpisom jamčim:

- da sam jedina autorica/jedini autor ovoga diplomskog rada;
- da su svi korišteni izvori literature, kako objavljeni tako i neobjavljeni, adekvatno citirani ili parafrazirani te popisani u literaturi na kraju rada;
- da ovaj diplomski rad ne sadrži dijelove radova predanih na Agronomskom fakultetu ili drugim ustanovama visokog obrazovanja radi završetka sveučilišnog ili stručnog studija;
- da je elektronička verzija ovoga diplomskog rada identična tiskanoj koju je odobrio mentor;
- da sam upoznata s odredbama Etičkog kodeksa Sveučilišta u Zagrebu (Čl. 19).

U Zagrebu, dana _____

Potpis studentice

_____

Sveučilište u Zagrebu
Agronomski fakultet

University of Zagreb
Faculty of Agriculture

IZVJEŠĆE

O OCJENI I OBRANI DIPLOMSKOG RADA

Diplomski rad studenta/ice **Anamarija Šoić**, JMBAG 0178099869, naslova

Agroturizam na području grada Samobora – stanje, potencijal i ograničenja

obranjen je i ocijenjen ocjenom _____, dana _____ .

Povjerenstvo: potpisi:

1. prof. dr. sc. Ivo Grgić mentor _____
2. doc. dr. sc. Željka Mesić član _____
3. doc. dr. sc. Lari Hadelan član _____

Zahvala

Zahvaljujem se mentoru prof.dr.sc. Ivi Grgiću na iskazanom povjerenju, vodstvu i korisnim savjetima tijekom izrade ovog diplomskog rada.

Zahvaljujem se i svim prijateljima bez kojih ovo studensko putovanje ne bi bilo tako zanimljivo i nezaboravno.

I na kraju, najveću zaslugu za ono što sam postigla dugujem svojoj majci i bratu, koji su bili uz mene u svim teškim i sretnim trenutcima pružajući mi beskrajnu podršku.

Veliko HVALA svima!

Sadržaj

1. Uvod 0

1.1. Cilj rada ili Cilj istraživanja 0

2. Opis metode 1

3. Ruralni turizam i agroturizam 2

4. Osnovne informacije o gradu Samoboru 5

4.1. Dolasci turista i noćenja u gradu Samoboru 10

5. Turistička ponuda grada Samobora 13

5.1. Povijesne i kulturne građevine 13

5.1.1. Stari grad Samobor 13
5.1.2. Crkva svete Anastazije 14
5.1.3. Crkva svetog Mihalja 14
5.1.4. Crkva Uznesenja blažene djevice Marije, franjevački samostan 15
5.1.5. Livadićev dvorac 15

5.2. Prirodne ljepote 16

5.2.1. Park prirode Žumberak (Samoborsko gorje) 16
5.2.2. Grgosova špilja 16
5.2.3. Rudnik svete Barbare 17
5.2.4. Japetić 17
5.2.5. Slap Brisalo, Sopotski slap, slap Cerinski vir i Vranjački slap . 18

5.3. Gastronomija 19

5.3.1. Samoborska kremšnita 19
5.3.2. Rudarska greblica 19
5.3.3. Samoborski bermet i muštarda 20
5.3.4. Samoborska salama i češnofka 20

5.4. Vinske ceste 21

5.5. Manifestacije 22

5.5.1. Samoborski fašnik 22
5.5.2. Jurjevski krijes na Vungriščaku 22
5.5.3. Bitka kod Samobora 1441. godine 23
5.5.4. Međunarodna brdsko biciklistička utrka XCO Samobor 23

6. Rezultati ankete 24

6.1. Opis uzorka 24

6.2. Financiranje ispitanih OPG-ova 24

6.3. Motivi bavljenja ruralnim turizmom 25

6.4. Turistička ponuda gospodrstva 25

6.5. Poznavanje zakonodavnog okvira 26

6.6. Čimbenici uspjeha u ruralnom turizmu 27

6.7. Prepreke i ograničenja za bavljenjem ruralnim turizmom 28

6.8. Suradnja s lokalnom samoupravom 28

6.9. Pomoć u poslovanju i upravljanju gospodarstvom 29

6.10. Utjecaj agroturizma na ljude i okolicu 30

6.11. Potencijal razvoja određenih vrsta turizma na području Samobora 31

6.12. Uloga ruralnog turizma na području Samobora 32

7. Rezultati intervjua 33

8. Rasprava 35

9. Zaključak 37

10. Popis literature 38

11. Prilog 41

Životopis 45

Sažetak

Diplomskog rada studentice **Anamarije Šoić**, naslova

Agroturizam na području grada Samobora – stanje, potencijal i ograničenja

U ovom diplomskom radu analizirano je stanje ruralnog turizma na području grada Samobora. Ciljevi rada bili su: analiza stanja i detektiranje glavnih prednosti i nedostataka u razvoju ruralnog turizma te utvrditi strateške ciljeve razvitka agroturizma kojima bi se povećao broj agroturističkih gospodarstava. Istraživanje je provedeno u dva koraka; anketnim upitnikom bili su ispitani vlasnici gospodarstava koji se bave pružanjem usluga ruralnog turizma, a drugi korak je bio provođenje intervjua s predstavnicima turističke zajednice i lokalne samouprave grada. Glavni motiv bavljenja ruralnim turizmom je lokacija, odnosno, gospodarstva se nalaze na povoljnom položaju gdje mogu iskoristiti ovu djelatnost. Također, motivi su i bolji plasman vlastitih proizvoda te ljubav prema poljoprivredi. Glavne prepreke prilikom bavljenja ruralnim turizmom su nezadovoljavajuća suradnja s turističkom zajednicom, zakonodavstvo, birokracija i nedostatak financijskih potpora. Turistička zajednica i lokalna samouprava grada Samobora svakodnevnom suradnjom organiziraju razne manifestacije, edukacije i seminare u svrhu obrazovanja vlasnika gospodarstava. U posljednjih se nekoliko godina sve više pridaje na značaju ruralnog turizma te se potiče njegov razvoj u skladu s trenutnim mogućnostima. Uključenost svih pripadnika vezanih za razvoj ruralnog turizma, od vlasnika gospodarstava do turističke zajednice i lokalne samouprave uz povećanu promociju, ulaganje u obrazovanje i savjetništvo dovelo bi do zadovoljavajućih rezultata na svim navedenim stranama.

Ključne riječi: Samobor, agroturizam, ruralni razvoj, potencijal, ograničenja

Summary

Of the master's thesis – student **Anamarija Šoić,** entitled

Agritourism in the City of Samobor - Status, Potential and Limitations

.

This work analysis the state of rural tourism in the city of Samobor. The objectives of the work are to analyze the situation and to identify the main advantages and disadvantages in the development of rural tourism, as well as to establish strategic goals for the development of agritourism that would increase the number of agro-tourism economies. The study was conducted in two stages. In the first stage, the survey questionnaire surveyed the owners of farms involved in providing rural tourism services, and the second stage was conducting interviews with representatives of the tourist community and the local governent of the city. The main motive for engaging in rural tourism is location. Economies are in a favorable position where they can be used for this activity. Furthermore, the motives are better marketing of their products and a love for agriculture. The main obstacles in dealing with rural tourism are poor co-operation with the tourism community, legislation and bureaucracy, and a lack of financial support. The Tourist Board and the local government of the city of Samobor organize daily events, educations and seminars for the purpose of educating the owners of the farms. In recent years, the importance of rural tourism has become increasingly important and its development is encouraged in line with current opportunities. The involvement of all those involved in the development of rural tourism, from business owners to the tourism community and local government, with increased promotion, investment in education and counseling, would lead to satisfactory results on all of the aforementioned sites.

Keywords: Samobor, agritourism, rural development, potential, restrictions

1. Uvod

Grad Samobor smjestio se u Zagrebačkoj županiji, popularno znanoj kao 'zagrebački prsten'. Okružen netaknutom prirodom s mnoštvom biljnog i životinjskog svijeta, definitivno je mjesto za ljubitelje prirode. Osim netaknute prirode, grad Samobor bogat je kulturnom i povijesnom baštinom, bogatom gastronomskom ponudom i manifestacijama koje okupljaju posjetioce iz cijele Hrvatske, a također je zanimljiv i stranim turistima.

Turizam na samoborskom području ima dugu tradiciju i u svojoj povijesti je itekako znao iskoristiti svoj položaj s ciljem razvoja grada. Ubrzo je postao glavna turistička atrakcija, gdje su se mnogi Zagrepčani dolazili odmoriti od užurbanog gradskog načina života. S obzirom na geografski položaj Samobora i bogatu vegetaciju, idealno je mjesto za ruralni turizam. Većina prostora koji okružuje Samobor je ruralna sredina, gdje se nalaze obiteljska poljoprivredna gospodarstava s različitom proizvodnjom.

U ovom diplomskom radu prikazat će se trenutna turistička ponuda grada Samobora koja je povezana s poljoprivrednim gospodarstvima. Utvrdit će se trenutno stanje agroturizma na području Samobora i zadovoljstvo vlasnika gospodarstava te njihova suradnja s lokalnom samoupravom i turističkom zajednicom grada. Ispitat će se glavni motivi za početak bavljenja ruralnim turizmom, kao i potrebna pomoć u poslovanju te glavne prepreke koje ih koče za daljnjii razvoj. Ispitati će se odnos i interakcija između gospodarstava, turističke zajednice i lokalne samouprave.

1.1. Cilj rada ili Cilj istraživanja

Cilj ovog diplomskog rada je analiza stanja i detektiranje glavnih potencijala i ograničenja ruralnog turizma te utvrditi strateške ciljeve razvitka agroturizma, kojima bi se povećao broj agroturističkih gospodarstava.

2. Opis metode

U istraživanju ruralnog turizma grada Samobora i okolice korišteni su primarni i sekundarni izvori podataka. Od sekundarnih izvora podataka korištene su relevantne Internet stranice te dostupna literatura vezana za ruralni turizam. S obzirom da je agroturizam grada Samobora povezan s cjelokupnom turističkom ponudom grada, u prvom dijelu diplomskog rada, opisane su povijesne i kulturne građevine, prirodne ljepote, poznata samoborska jela, manifestacije i vinske ceste. Primarni izvori podataka prikupljeni su metodom intervjua i ankete. Anketa je namijenjena vlasnicima obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, koji uz svoju primarnu poljoprivrednu djelatnost u ponudi nude i turističke usluge. Anketni upitnik djelomično je preuzet iz rada (Milas, 2016.) i sastojao se od 25 pitanja, a njime je anketirano deset vlasnika OPG-a koji se bave ruralnim turizmom, odnosno pružanjem turističke usluge na području grada Samobora. Gospodarstva koja su sudjelovala u anketi:

- OPG Franceković,
- OPG Sirovica
- OPG Župančić
- OPG Fabek
- OPG Mahović
- OPG Mlin iz bajke
- OPG Oslaković
- OPG Etno kuća
- OPG Slava gora
- OPG Mlinovent

U anketi su obuhvaćena demografska obilježja vlasnika OPG-a, broj članova gospodarstva, glavni motivi i prepreke u bavljenju ruralnim turizmom, potrebna pomoć te zadovoljstvo i stupanj suradnje s turističkom zajednicom i lokalnom samoupravom grada Samobora. Vlasnici gospodarstava su na pitanja odgovarali izravnim kontaktom, putem telefona.

Metodom intervjua ispitani su predstavnici lokalne samouprave grada Samobora i turističke zajednice. Intervju se sastojao od deset pitanja, otvorenog tipa, vezanih uz plan razvoja ruralnog turizma na području grada Samobora, utvrđivanje prednosti i ograničenja agroturizma na spomenutom području, međusobna suradnja lokalne samouprave i turističke zajednice, zadovoljstvo trenutnim stanjem te planovi i potpore koje će se provoditi kako bi se zadržao i povećao broj agroturističkih gospodarstava. Također, u pitanjima su ispitana i buduća očekivanja u pogledu ruralnog turizma, izvlačenja sredstava iz EU fondova te općenite pozitivne značajke s kojima agroturizam utječe na stanovništvo i sam grad Samobor.

3. Ruralni turizam i agroturizam

U posljednjih nekoliko desetljeća urbanizacija i industrijalizacija vidno su promijenile gospodarsku i političku ulogu ruralnih zajednica i prostora, što je dovelo do pada prihoda u poljoprivredi te pada stope zaposlenosti u navedenom sektoru. S obzirom na konstantni pad popularnosti poljoprivrede iz godine u godinu, trebalo je pronaći rješenje i načine kako doći do ostvarivanja prihoda na ruralnim područjima, koristeći se svim dostupnim izvorima. S obzirom na to da prosječnom poljoprivredniku nije bila dovoljna zarada od same poljoprivredne proizvodnje, velika većina njih počela je svoju djelatnost spajati s turizmom. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.)

U posljednjih nekoliko godina također se velika pažnja pridaje okolišu te očuvanju istog, potiče se održiva poljoprivreda, pokreću se razne akcije i intervencije za spas planeta Zemlje, što je također doprinijelo povećanju svijesti stanovništa o važnosti poljoprvrede i svega što nam priroda omogućuje.

Ruralni turizam (eng.: Rural tourism, fr.: tourisme rural, tal.: turismo rurale, njem.: Ferien auf dem Land, slo.: turizem na podeželju) je „najširi pojam koji obuhvaća sve turističke usluge / aktivnosti / vidove turizma unutar ruralnih područja, uključujući npr. lovni, ribolovni, turizam u parkovima prirode, zimski, seoski, ekoturizam, zdravstveni, kulturni itd.“ (Bačac, 2011.)

Europska Unija smatra i definira tri glavne uloge poljoprivrede: prva i najvažnija uloga je proizvodnja hrane i opskrba stanovništva potrebnim namirnicama, druga bitna uloga je očuvanje i zaštita okoliša te održivost prirode kako bi omogućila opstanak za sadašnje i buduće generacije, a treća uloga je ruralni razvoj i poticanje svijesti o značenju i važnosti poljoprivrede u ljudskim životima. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.)

Ruralni turizam treba se odvijati na ruralnim područjima, a taj ruralni prostor treba i mora biti povezan s kulturnom baštinom tog područja, običajima ljudi koji žive tamo te treba biti prilagođen krajoliku koji ga okružuje. Ruralni prostor se također mora razlikovati od gradskog, prenapučenog prostora. Nadalje, treba posjedovati karakteristike seoskog načina života i ruralnog krajolika. Naposljetku, nužno je surađivati s lokalnom zajednicom, kako bi rastao i postao prepoznatljiv te kako bi zadržao svoj opstanak u mnoštvu drugih turističkih ponuda. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.)

Ruralnom turizmu pripadaju: seoski, vinski, gastro, lovni, ribolovni, vjerski, kulturni, pustolovni i zdravstveni turizam te turizam u nacionalnim parkovima i parkovima prirode. (Baćac, 2011.)

Seoski turizam predstavlja jedan segment ruralnog turizma. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.) Vezan je i karakterizira ambijent određenog sela i okolice te sve njegove aktivnosti (poljoprivredne djelatnosti, folklor, razne manifestacije, ostale gospodarske aktivnosti, gastronomija). Pod seoski turizam podrazumijeva se: agroturizam, etnosela, ruralni kamp, izletišta, etnozbirke, ruralne kuće za odmor, kušaonice i ruralni obiteljski hoteli. (Baćac, 2011.)

Slika 1: Prikaz segmenta ruralnog turizma

Izvor: file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/sustainability-10-00339-v3.pdf - pristup 02.05.2019.

Iako agroturizam pripada kategoriji ruralnog turizma, ruralni turizam i agroturizam se razlikuju; pojam agroturizma pojavio se 80.-tih godina 20.-og stoljeća, međutim seoski turizam počeo se učestalije koristiti, stoga se agroturizam počeo promatrati kao segment ruralnog turizma. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.)

Agroturizam ili turizam na seljačkom gospodarstvu (eng.: Farm Tourism, fr.: tourisme a la ferme; tal.: agroturismo; njem.: Urlab (Ferien) auf dem Bauernhof, slo.: kmečki turizem) „isključivo se odnosi na oblik turističke usluge, koji je dodatna djelatnost na gospodarstvu sa živom poljoprivrednom djelatnošću, u sklopu koje se nude proizvodi proizvedeni na takvom gospodarstvu.“ (Bačac, 2011.)

ZNAČAJKE AGROTURIZMA:

- Ostvarivanje prihoda i dodatna zarada
- Poboljšanje načina života i napredak lokalnog stanovništva
- Povratak na selo (mogući način života i zarade u ruralnoj sredini)
- Edukacija i svijest ljudi o značenju ruralnog područja i ruralnog turizma
- Promocija proizvoda i rast vrijednosti istog
- Ljudi uče i istažuju ruralnu sredinu

Slika 2. Pozitivne značajke agroturizma na ljude i okolinu u kojoj se odvija
Izvor: file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/11Jelincic.pdf - pristup 02.05.2019.

Agroturizam obuhvaća razne vrste noćenja, jednodnevne posjete poljoprivrednim atrakcijama poput festivala i obrazovnih događanja, manifestacije, gastronomska događanja i ostale usluge aktivnog odmora na turističkom seoskom poljoprivrednom gospodarstvu. (Baćac,2011.)

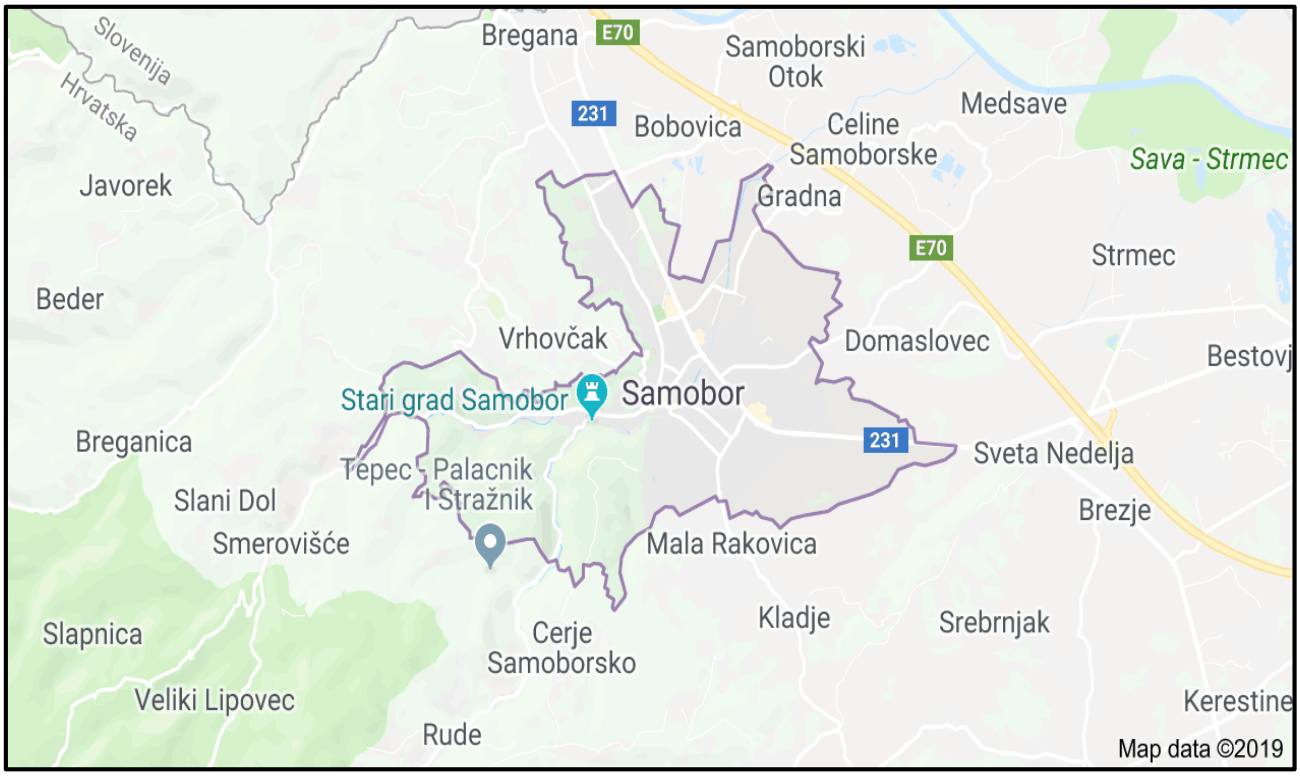
Nemogućnost ostvarivanja dovoljnog prihoda, u većini slučajeva, dovela je poljoprivrednike na osnivanje agroturizma iz ekonomske koristi, odnosno pokretanja djelatnosti koja predstavlja simbionski odnos između poljoprivrede i turizma. (Fagioli, Diotallevi i Ciani, 2014.)

Svi navedeni razlozi, lokacija, prirodne ljepote i pogodnosti omogućili su gradu Samoboru sve veći porast popularnosti seoskog turizma i porast broja ljudi koji se odlučuju na povratak u ruralne sredine i pronalazak posla u ruralnim sredinama.

4. Osnovne informacije o gradu Samoboru

Srednjovjekovni grad barokne arhitekture poznat pod nazivom Samobor, udaljen je samo 20-ak kilometara od glavnog grada Hrvatske - Zagreba i 4 kilometra od graničnog prijelaza sa Slovenijom - Bregane. Na istočnoj granici sa Zagrebom dijeli ga rijeka Sava, na zapadu se nalazi park prirode Žumberak, čija je krajnja zapadna točka Gornja Vas, na jugu seže do Rakovog Potoka i Plešivice, dok je sjeverna granica Bregana (Slika 4.1.1.). Samobor je 16. najveći grad u Hrvatskoj te je drugi po veličini grad Zagrebačke županije. (Strategija razvoja grada Samobora, 2013.)

Ime Samobor slavenskog je porijekla, a nije točno utvrđeno po čemu je dobio ime, međutim gotovo svi Samoborci su, usmenom predajom, čuli legendu o tome kako je grad dobio ime jer su okolne šume bile bogate borovima te su ljudi, opisivajući mjesto, nazvali današnji grad Samobor.

Slika 3. Smještaj grad Samobora na geografskoj karti

Izvor:https://www.google.com/maps/place/Samobor,+Hrvatska/data=!4m2!3m1!1s0x4765cade0a424095:0x400ad50862bb750?sa=X&ved=2ahUKEwjzm4eiqv7jAhVSxKYKHSk9BJIQ8gEwAHoECAoQAQ – pristup 02.05.2019.

Samobor svojim geografskim položajem spada u ravničarsko i brežuljkasto područje sjeverozapadne Hrvatske. Zbog povoljne klime i pedoloških karakteristika, prostor Samobora odgovara uvjetima za razvoj voćarstva, vinogradarstva i vinarstva. Na ovom području od 217 ha, odnosno 60 km prostorne dužine ceste, nalazi se najveća koncentracija vinorodnih područja. Područje Grada Samobora po sastavu i konfiguraciji tla, sadašnjoj proizvodnji i mogućnostima organiziranja proizvodnje u

gospodarskom smislu, podijeljeno je na tri mikro područja: ravničarski, brežuljkasti i planinski dio. U ravničarskom dijelu 47% površine su oranice, u brežuljkastom dijelu je 30% livade i 70% oraničnih površina, dok je u brdsko- planinskom dijelu 15% oraničnog prostora, a 57% je pod pašnjakom. (Strategija razvoja grada Samobora, 2013.)

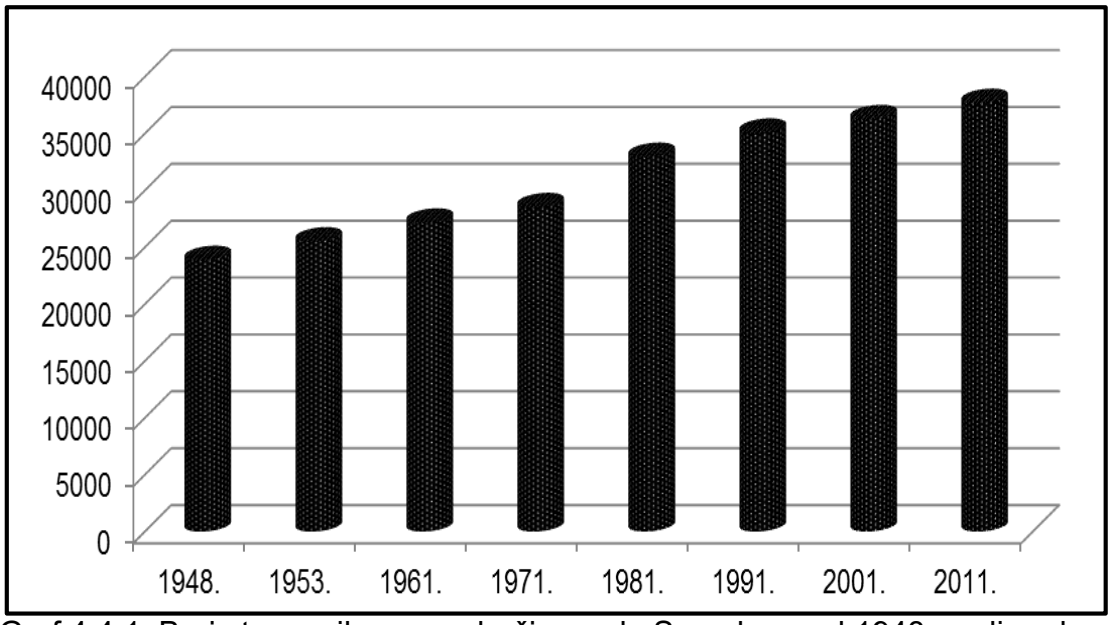

Slika 4.2.1. Prikaz Samoborskog gorja i vegetacije
Izvor: Samobor.net, https://www.samobor.net/samoborsko-gorje/- pristup 02.05.2019

Grad Samobor krakterizira kontinentalno humidni tip klime s toplim ljetima i kišovitim i hladnim zimama te ima jasno određena sva četiri godišnja doba. Jeseni su kišovite, zima maglovita s niskim temperaturama, proljeće prati nagle i česte promjene vremena, dok su ljeta sunčana s popratnim nepogodama. Najmanje oborina padne u veljači, dok je u lipnju zabilježena najveća količina oborina na području grada i okolice. (Strategija razvoja grada Samobora, 2013.)

Na temelju prvog popisa stanovništva iz 1857. godine, u Samoboru je živjelo 13.690 stanovnika. Nakon popisa stanovništa 2011. godine, gustoća naseljenosti u Samoboru i okolice iznosi 150,58 stanovnika po km^2 (Flis, 2017.).

Danas na području Samobora živi 37.728 stanovnika. (Državni zavod za statistiku, 2015.) Prema popisu stanovništva, Samobor za razliku od većine drugih gradova bilježi porast populacije. Od 2001. godine do 2011. broj stanovnika je porastao za 1.427 stanovnika, odnosno, 3,79%. Uspoređujući 1948. godinu sa sadašnjim brojem stanovnika, u gradu Samoboru populacija se povećala za 36,7% (Graf 4.4.1.)

Graf 4.4.1. Broj stanovnika na području grada Samobora od 1948. godine do posljednjeg popisa stanovništva 2011. godine.

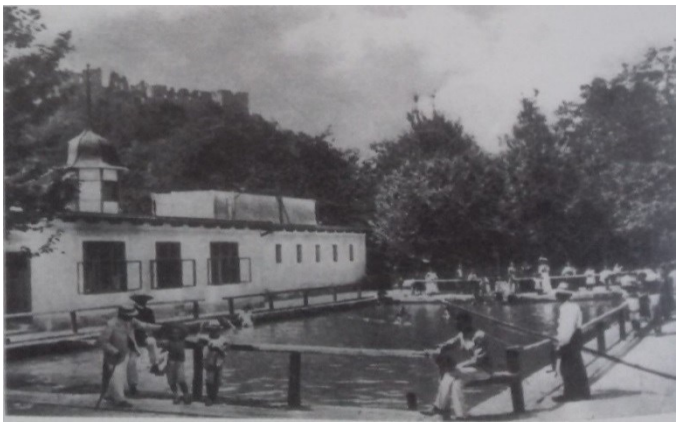
Izvor: Flis S. (2017).
Suvremena demografska obilježja i resursi grada Samobora, diplomski rad
https://repozitorij.pmf.unizg.hr/islandora/object/pmf:3602/preview - pristup: 02.05.2019.

Turizam je najznačajniji čimbenik razvoja samoborskog gospodarstva. Počeo se razvijati u 19. stoljeću te bilježi porast sve do danas. Izrazito povoljan geografski i reljefni smještaj te blizina glavnog grada Zagreba, utjecali su na razvoj grada Samobora. Prvenstveni cilj, zbog blizine, bio je usmjerenje na zagrebačko područje, odnosno privući zagrebačko stanovništvo i prikazati im sav potencijal grada. Samobor je u povijesti bio upravno, sudsko i prometno središte Zagreba. Smatra se kako je početak razvoja suvremenog samoborskog turizma počeo otvaranjem Šmidhenovog kupališta 1862. godine. Institucionalna organizacija turizma 1820. godine osnovala je odbor za uljepšavanje Samobora, čija je uloga bila poboljšati i kvalitetu života i iskoristiti potencijal samog mjesta. Sredina 19. stoljeća je prva faza razvoja turizma grada Samobora, na čije su područje sve češće dolazili zagrebački posjetioci. S obzirom na to da se Zagreb već počeo razvijati kao urbani grad, sve se više budila želja Zagrepčana za provođenjem svog slobodnog vremena u prirodi i njenim čarima. Šmidhenovo kupalište (Slika 4.5.1.) smatra se početkom zdravstveno - turističkog razvoja na samoborskom području. Ljudevit Šmidhen je u Svetoj Heleni izgradio kupalište od vlastitog kapitala te se ubrzo samo kupalište proširilo i na zatvorene bazene, otvoren je ugostiteljski objekt te je okolica bila uređena u prekrasan park. (Vojak 2012.)

Slika 4.5.1. Prikaz kupališta Šmidhen
Izvor:https://www.flickr.com/photos/miroslavvajdic/sets/72157682468424725/?view=md- pristup 03.05.2019.

Zbog prirode Samoborskog i Žumberačkog gorja, samoborski turizam se ubrzo počeo razvijati u planinarskom i sportskom smjeru, što je samim time dovelo i do prvih izleta za članove planinarskog društva. Ubrzo se turizam na području Samobora počeo uspoređivati s poznatim europskim turističkim destinacijama, što je pogodovalo i budilo želju ljudi za posjet ovom novootkrivenom turističkom i atraktivnom mjestu. 1888. godine pokrenut je projekt za izgradnjom još jednog kupališta, navodeći kako nije dovoljno iskorišten sam potencijal. Novootvoreno kupalište činilo je otvoreni bazen i zgrade s kabinama, smješteno u udolini Vugrinšćak, Hidropatsko kupalište (Slika 4.5.2.).

Slika 4.5.2. Prikaz hidropatskog kupališta
Izvor: http://dits.hr/?page_id=614 – pristup 03.05.2019.

Zagrebačka obitelj Wagner bila je prva obitelj koja je kupila zemljište na samoborskom području i premijenila ga u „vikend- objekt“. Tako je iz godine u godinu sve više rasla potražnja za kupnjom ili iznajmljivnjem zemljišta i nekretnina na tom području, što je populariziralo cijeli grad Samobor. Sve novosti, atrakcije i promjene bile su popraćene u Samoborskom listu, u kojemu se turizam na području Samobora detaljno opisivao i prikazivao sve faze njegova rasta i razvoja (Slika 4.5.3.). (Vojak, 2012.)

SAMOBORSKI LIST

Glasilo za promicanje lokalnih interesa.

Slika 4.5.3. Prikaz novina „Samoborski list“

Izvor: https://www.samobor.hr/repozitorij/1909-36.pdf - pristup 03.05.2019.

Iako se u 19. stoljeću sve više poticala željeznička prometna povezanost, odobrenje za to Samoborci su dobili 14. siječnja 1901. godine od cara Franje Josipa. Vlak Samoborček (Slika 4.5.4.) ubrzo je postao omiljeno prijevozno sredstvo svih turista i izletnika. Dodatna prometna povezanost omogućila je veći priljev gostiju. Međutim, zbog financijske nerentabilnosti, posljednju vožnju održao je 31.12.1979. godine, što je mnogim izletnicima koji su proveli svoje slobodno vrijeme putovajući ostavilo lijepu uspomenu koju bi rado ponovili. (https://www.samobor.hr/visit/vlak-samoborcek-c182)

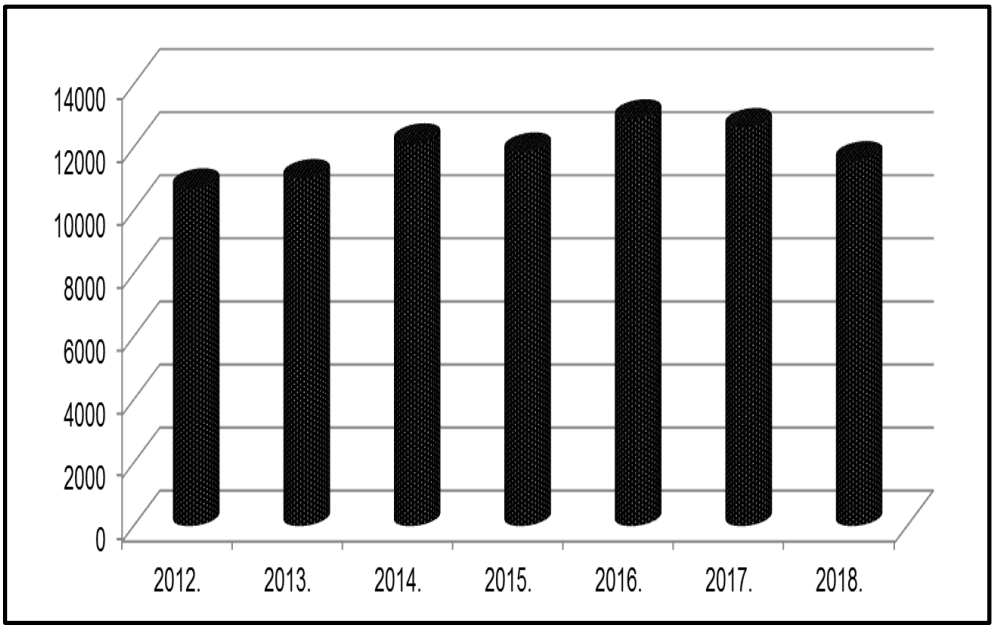

Slika 4.5.4. Prikaz vlaka Samoborčeka

Izvor: https://www.samobor.hr/visit/vlak-samoborcek-c182 – pristup 03.05.2019.

4.1. Dolasci turista i noćenja u gradu Samoboru

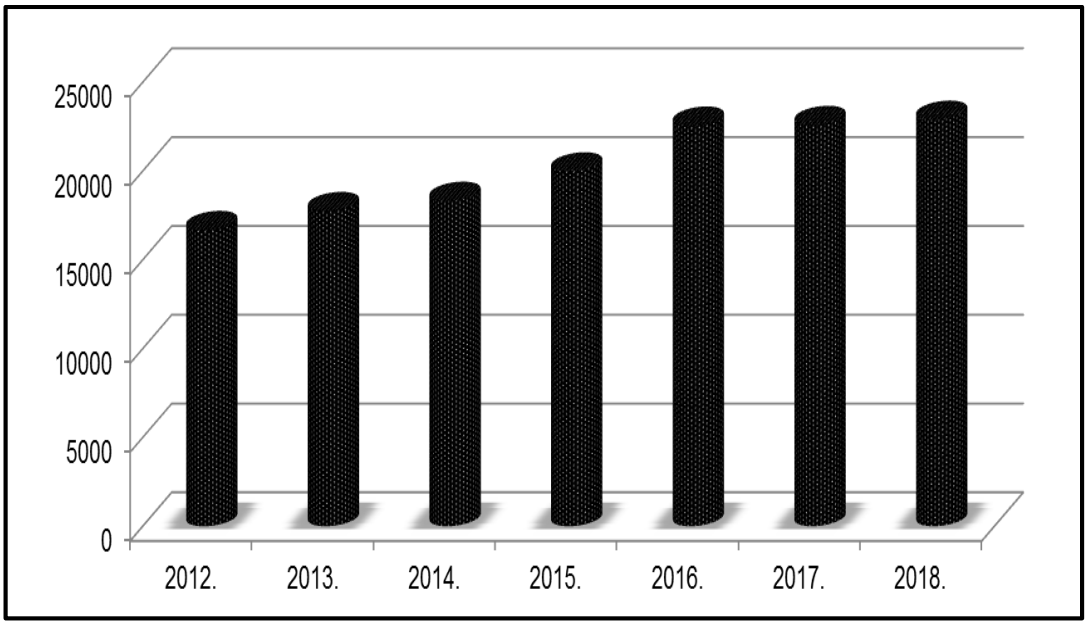
Trend u porastu broja dolazaka turista na području grada Samobora zabilježen je od 2012. do 2016. godine. Najveći broj posjetioca u Samoboru u razdoblju od 2012. do 2018. bio je 2016. godine, a iznosio je 12.897 turista. Nakon 2016. godine, zabilježen je pad u broju dolazaka turista. U 2017. godini broj dolazaka smanjio se za 2,15%, a naredne 2018. godine za još 8,32% (Graf 4.6.1.).

Graf 4.6.1. Broj dolazaka na područje grada Samobora u razdoblju od 2012. do 2018. godine.

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS), Statistička izvješća, Turizam (2012.-2018.) https://www.dzs.hr pristup: 07.05.2019.

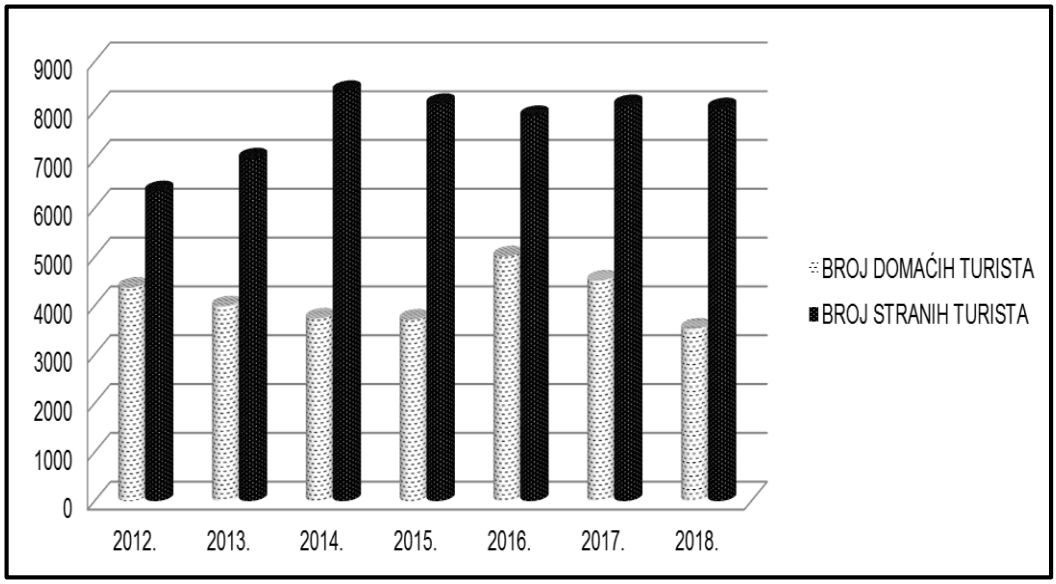
Broj noćenja na području grada Samobora od 2012. godine raste te je 2016. godine došao do svog maksimuma od 22.552 noćenja. Od 2016. do 2018. godine broj noćenja se povećao za 1,44%, odnosno 331 noćenje više. U posljednje tri godine primjećuje se stagniranje u broju noćenja, što znači da se nisu dogodile nikakve značajne razlike i noviteti koji bi doprinijeli povećanju broja posjetioca i noćenja. (Graf 4.6.2.).

Graf 4.6.2. Broj noćenja na području grada Samobora u razdoblju od 2012. do 2018. godine

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS), Statistička izvješća, Turizam (2012.-2018.) https://www.dzs.hr pristup: 07.05.2019.

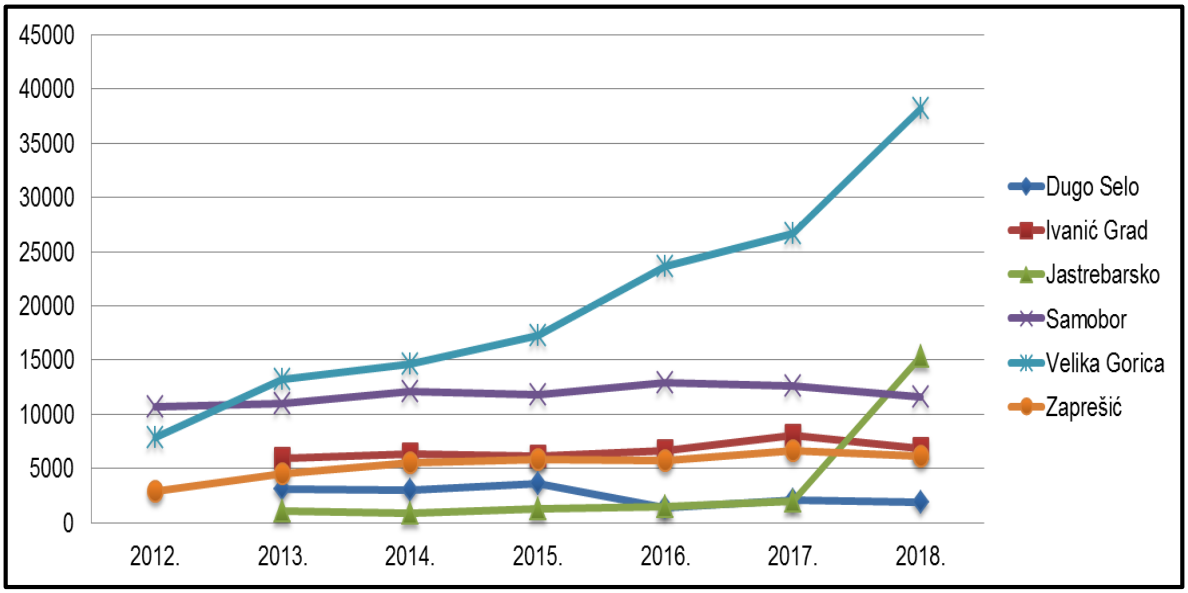
Uspoređujući broj dolazaka stranih i domaćih gostiju na području Samobora, može se reći da prevladavaju strani turisti. Najveći broj domaćih gostiju, u promatranom razdoblju, zabilježen je 2016. godine. Od 2012. do 2018. godine broj domaćih gostiju smanjio se za 19,19%, a broj stranih posjetioca povećao se za 21,14%. Broj stranih turista se u posljednje tri godine, od 2016. do 2018. povećao za 1,95%, dok se broj domaćih turista smanjio za 29,61% (Graf 4.6.3.).

Graf 4.6.3 . Usporedba broja dolazaka stranih i domaćih turista grada Samobora

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS), Statistička izvješća, Turizam (2012.-2018.) https://www.dzs.hr pristup: 07.05.2019.

Na području Zagrebačke županije, najveći broj posjetioca i noćenja zabilježen je u gradu Velika Gorica te ujedno bilježi i najveći porast broja gostiju u posljednjih sedam godina. Samobor se nalazi na drugom mjestu po posjećenosti između gradova Zagrebačke županije. Uspoređujući broj dolazaka u Velikoj Gorici i Samoboru, iz grafa je vidljivo da je broj dolazaka u posljednje tri godine u Velikog Gorici porastao za 38,16% (Graf 4.6.4.), dok je u Samoboru zabljježen pad od 2,31% (Graf 4.6.1.).

Graf 4.6.4. Broj dolazaka u gradove Zagrebačke županije u razdoblju od 2012. do 2018. godine.

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS), Statistička izvješća, Turizam (2012.-2018.) https://www.dzs.hr pristup: 07.05.2019.

5. Turistička ponuda grada Samobora

5.1. Povijesne i kulturne građevine

5.1.1. Stari grad Samobor

Na visini, vidljivo iz centra samoborske jezgre, nalaze se ostaci starog grada Samobora. Nalazi se na brdu Tepec te je danas u razrušenom, oronulm i zapuštenom stanju. Tvrđava je bila izgrađena 1270. godine od strane pristaša češkog kralja Oktara. Od cjelokupne tvrđave danas se vidi jedina očuvana branič-kula (Slika 5.1.1.1.). Mnogi su plemići i kraljevi bili gospodari Samobor-grada te su se s te pozicije branili od raznih neprijatelja koji su stizali sa svih strana. 1902. godine Samobor-grad završio je pod vlasništvom trgovišta za 5 293 krune i postao turistička atrakcija. (Petrić, 2011.) I danas je posjet starom gradu omogućen, čiji put vodi kroz šumu. Postao je nezaobilazna atrakcija s koje seže pogled na cijeli Samobor i okolicu. (https://www.samobor.hr/visit/stari-grad-samobor-p441)

Slika 5.1.1.1 . Prikaz ostataka tvrđavine starog grada Samobora

Izvor:https://www.google.com/search?q=stari+grad+samobor&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwixrpOEn4PkAhWO66QKHZt0ClQQ_AUIESgB&biw=1280&bih=646#imgrc=BPOuBTSlU9DMgM – pristup 12.05.2019.

5.1.2. Crkva svete Anastazije

Jedna od najstarijih župa zagrebačke županije upravo je župa svete Anastazije (Slika 5.1.2.1.), smještena u samoj jezgri grada Samobora. Prvi pisani spisi o crkvi potječu još iz 1334. godine, kada se sastavljao popis župa Zagrebačke županije. Prekrasno uređena unutrašnjost i park koji ju okružuje, definitivno je atrakcija vrijedna posjeta. (http://www.zupa-svanastazija.com/povijest-zupe/)

Slika 5.1.2.1. Prikaz župe svete Anastazije
Izvor: http://www.zupa-svanastazija.com/povijest-zupe/ - pristup 12.05.2019.

5.1.3. Crkva svetog Mihalja

Crkvu svetog Mihalja (Slika 5.1.3.1.) krasi romanistički stil prozora i zidne svete slike. Službeni spis o crkvi postoji iz 1536. godine te je nekada davno imala status župne crkve, u čijoj se blizini nalazi groblje. Slika svetog Mihaela arkanđela jedna je od najstarijih slika iz doba baroka. Nalazi se u podnožju Staroga grada te je u povijesti vrlo često bila mjesto gdje su se odvijali razni sukobi između vlastela i stanovnika trgovišta. Crkva se nalazi u I. kategoriji umjetničkih vrijednosti te je i dan danas jedno od omiljenih mjesta za molitvu stanovnika Samobora. (http://www.zupa-svanastazija.com/kapela/kapela-sv-mihalja/111/)

Slika 5.1.3.1. Prikaz crkve svetog Mihalja
Izvor: https://www.samobor.hr/visit/crkva-svetog-mihalja-p62 - pristup 12.05.2019.

5.1.4. Crkva Uznesenja blažene djevice Marije, franjevački samostan

Franjevački samostan dovršen je 1622. godine, a uz njega se smjestila crkva Uznesenja blažene djevice Marije (Slika 5.1.4.1.). Crkva se smatra najstarijim zidnim objektom na području Sambora te je izgrađena od strane kralja Bele IV., u znak zahvale. Crkva je cijela u baroknom stilu te se unutar zidina nalaze bogate i vrijedne umjetnine, među kojima je najistaknutija monumentalna iluzionistička freska s prikazom Uznesenja Marijina, naslikana od strane majstora Franje Jelovšeka. U sklopu crkve se nalazi poznata kuća susreta Tabor, gdje se odvijaju duhovne obnove i seminari, a to je pokrenulo i vjerski turizam u Samoboru. (https://www.locator-tzzz.com/point/43/franjevacki-samostan-s-crkvom-uznesenja-blazene-dj)

Slika 5.1.4.1. Prikaz crkve Uznesenja djevice Marije

Izvor: https://www.samobor.hr/visit/franjevacka-crkva-marijinog-uznesenja-i-franjevacki-samostan-p61 - pristup 12.05.2019.

5.1.5. Livadićev dvorac

Livadićev dvorac (Slika 5.1.5.1.) ucrtan je na karti Samobora 1764. godine. 1809. godine Ferdo Livadić postaje vlasnik dvorca, u čijem posjedu ostaje do njegove smrti, 1879. godine. Smatra se da je to bilo zlatno doba dvorca. Glazbenik, pravnik, načelnik, sudac, školski ravnatelj - Ferdo Livadić, ugostio je mnoge ugledne ljude te je ondje prvi puta zapjevana ilirska budnica “Još Hrvatska nij’ propala”. Danas je Livadićev dvorac muzej u kojemu se nalaze raznovrsne zbirke i svjedočanstva samoborske povijesti. (http://www.tzzz.hr/mjesta/samobor/livadicev-dvorac/)

Slika 5.1.5.1. Prikaz Livadićevog dvorca

Izvor:https://www.zhrmku.org.mk/images/Hrvatska/4_Srednja_Hrvatska/Samobor_Livadicev_Dvorac/Livadicev_Dvorac_Samobor_2.jpg – pristup 12.05.2019.

5.2. Prirodne ljepote

5.2.1. Park prirode Žumberak (Samoborsko gorje)

Obilježja Dinarida, Alpa i Panoske nizine isprepliću se u parku prirode Žumberku. Dinarski tip izražava se u kršnom reljefu, alpski se očituje u strmim i oštrim planinskim grebenima, a valovita pobrđa predstavljaju Panoniju. Žumberak je krajolika gdje postoji mnoštvo sela i zaseoka s oranicama, livadama, pašnjacima i šumama (Slika 5.2.1.1.). Biljni pokrov Žumberka broji više od 1000 različitih vrsta. Što se tiče šumske vegetacije, nazastupljeniji je hrast kitnjak i obični grab, a također se nalazi mnoštvo travnjaka koji su staništa mnogim biljnim i životinjskim vrstama. Prisutne su i gljive, mahovina i lišajevi. S obzirom na to da je Žumberak bogat i životinjskim svijetom, ondje se nalaze i grabežljivci poput vuka i medvjeda. Stanište je raznih sisavaca, vodozemaca, gmazova i beskralježnjaka. (http://www.park-zumberak.hr/opcenite_informacije.html)

Na Žumberku se održavaju razne radionice koje privlače ljubitelje prirode i starih zanata. Također, Žumberak privlači planinare i bicikliste već dugi niz godina, a i sama šetnja u parku predstavlja doživljaj.

Slika 5.2.1.1. Prikaz parka prirode Žumberka
Izvor: https://www.samobor.hr/visit/park-prirode-zumberak-samoborsko-gorje-c215 - pristup 13.5.2019.

5.2.2. Grgosova špilja

Jedna od najpoznatijih turističkih atrakcija - Grgosova špilja (Slika 5.2.2.1.), otkrivena je 1973. godine, kada je Josip Grgos krenuo istraživati mjesta gdje su sirovine za gašenje vapna. 2007. godine otkrivena je još jedna špilja dugačka 130 metara te je ondje uređena staza od 46 metara za posjetioce. Stalagmiti su dokaz starosti špilje, dok tanki stalaktiti sa stropa potvrđuju da je još uvijek aktivna u stvaranju novih oblika. (https://www.samobor.hr/visit/grgosova-spilja-p442)

Slika 5.2.2.1. Prikaz unutrašnjosti Grgosove špilje
Izvor: http://zeleni-prsten.hr/web/geomorfoloski-spomenik-prirode-grgosova-spilja/ - pristup 13.5.2019.

5.2.3. Rudnik svete Barbare

Rudnik svete Barbare (Slika 5.2.3.) uređen je 2002. godine, s ciljem predstavljanja široj javnosti bogatu, lokalnu, rudarsku tradiciju. Dok su u prošlosti rudari vadili željezo i i bakar, uređena je kao lokacija za posjet turista koji se susreću s poviješću ovog kraja i tradicije stanovništva. Uređena je i 1,5 km dugačka rudarsko-botanička poučna staza koja počinje kod Osnovne škole Rude, a završava u Manjoj Vasi, koja također privlači znatiželjne posjetioce. (http://www.rudnik.hr/)

Slika 5.2.3.1. Prikaz rudnika svete Barbare u Rudama
Izvor: https://www.samobor.hr/visit/rudnik-sv-barbare-p459 - pristup 13.5.2019.

5.2.4. Japetić

Japetić je najviši vrh Samoborskog gorja (Slika 5.2.4.1.), a sa svojih 879 metara nadmorske visine jedno je od omiljenih mjesta planinara i izletnika. Pogled s vrha širi se na gorsku i sjeverozapadnu Hrvatsku, Sloveniju te na prirodne bioraznolikosti livada i šuma. Japetić je postao i omiljeno mjesto paraglidera koji često svoje letove i natjecanja održavaju upravo ondje. (http://www.park-zumberak.hr/destinacije/japetic.html)

Slika 5.2.4.1. Pogled na prirodu s vrha Japetića
Izvor: https://www.hps.hr/info/hrvatski-vrhovi/japetic-vrh/ - pristup 13.05.2019.

5.2.5. Slap Brisalo, Sopotski slap, slap Cerinski vir i Vranjački slap

Slap Cerinski vir nalazi se na kanjonu Javoračkog potoka te je otkriven od strane lokalnih planinara 1927. godine. Smjestio se u šumi čija je staza do 2016. godine bila dosta nepristupačna. Sada je staza do slapa pristupačnija, zahvaljujući Hrvatskom planinarskom društvu 'Sv.Patrik'. (https://www.samobor.hr/visit/slap-cerinski-vir-p556)

Vranjački slap visine 15 metara smješten je u kanjonu potoka Slapnice. Vrlo često ljeti presuši, ali u ostalim godišnjim dobima ostavlja bez daha mnoge izletnike i planinare svojom ljepotom. U podnožju slapa nalazi se ulaz u Vranjačku špilju. Put do slapa vodi kroz kanjon i šumu uz potok, a završava visokom stijenom. (https://www.samobor.hr/visit/vranjacki-slap-p557)

Slap Brisalo doseže visinu 15 metara. Voda pada niz sedrenu stijenu, okolo čega se nalazi šumska vegetacija. Idealno je mjesto za predah od užurbanog, gradskog načina života. (http://www.pp-zumberak-samoborsko-gorje.hr/aktivnosti/pjesacenje.html)

Slika 5.2.5.1. Prikaz Sopotskog slapa
Izvor: https://mapio.net/pic/p-109365067 - pristup 13.05.2019.

Sopotski slap jedan je od najvećih slapova u Hrvatskoj, a nalazi se u Žumberačkoj gori. Nalazi se na 700 metara nadmorske visine, a kaskadama je

podijeljen u tri dijela. Svojom silinom prilikom slijevanja pokreće vodenicu (Slika 5.2.5.1.), koja je smještena ispod slapa. Put je otežan zbog strme planinarske staze. (https://www.samobor.hr/visit/slap-brisalo-p55)

5.3. Gastronomija

5.3.1. Samoborska kremšnita

Mnogima je prva asocijacija na Samobor upravo kremšnita (Slika 5.3.1.1.). Gotovo svaki dolazak u grad završi s ovim tradicionalnim kolačom. Đuro Lukačić se smatra „ocem“ samoborske kremšnite. On je kombinirao razne recepte i sastojke te time dobio jedinstveni recept koji je postao zaštitni znak grada. (https://www.samobor.hr/visit/samoborska-kremsnita-c52)

Slika 5.3.1.1. Prikaz samoborske kremšnite
Izvor:https://www.google.com/search?q=samoborska+krem%C5%A1nita&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ved=0ahUKEwii4er3woPkAhUH2qQKHdjSD6IQ_AUIESgB&biw=1280&bih=646#imgrc=ifTNCG4ukHO7oM – pristup: 13.5.2019.

5.3.2. Rudarska greblica

Poznato jelo koje se uvijek vezalo uz siromašne rudare, potječe iz mjesta Rude. 2007. godine Ministarstvo kulture proglasilo je greblicu (Slika 5.3.2.1.) nematerijalnim kulturnim dobrom te postoji i manifestacija koja se održava u čast ovom poznatom samoborskom jelu. Priprema se sa sirom i orasima ili sa sirom i zelenim povrćem, a mnogima je postala jedno od omiljenih jela. (https://www.samobor.hr/visit/rudarska-greblica-c321)

Slika 5.3.2.1. Prikaz rudarske greblice
Izvor: https://www.samobor.hr/visit/rudarska-greblica-c321 – pristup 13.05.2019.

5.3.3. Samoborski bermet i muštarda

Samoborski bermet i muštarda je poznat i profinjen aperitiv, čija receptura datira iz 19. stoljeća. Nekada se koristio kao lijek, a danas se koristi kao aperitiv kojeg mnogi ugostitelji ponosno nude svojim posjetiocima. Iako se receptura bermeta zna, i dalje postoje različite varijante koje se razlikuju od proizvodnje do proizvodnje. Ovo tradicionalno piće s ponosom predstavlja Samobor već nekoliko stoljeća. (Slika 5.3.3.1.). (https://www.samobor.hr/visit/samoborski-bermet-i-mustarda-c190)

Slika 5.3.3.1. Prikaz samoborskog bermeta i muštarde
Izvor: https://explorecroatia.eu/gastro-hrvatska/samoborski-bermet-mustarda-visestoljetna-tradicija-bogatog-obrtnickog-grada/ - pristup 13.05.2019.

Ime muštarda potječe od francuske riječi *„moustard“* što predstavlja senf (Slika 5.3.3.1.). Umjereno pikantni umak, oštrog i slatkastog mirisa smeđe boje, na samoborskim prostorima se nalazi već 200 godina. Smatara se da su Francuzi, boraveći na samoborskim područjima, naučili domaćine recepturu poznatog umaka.

5.3.4. Samoborska salama i češnofka

Na samoborskom području prisutni su mnogi poznati proizvođači samoborske salame, jedinstvenog okusa s dozom ljutine. Samoborska salama (Slika 5.3.4.1.)

zaštićena je kao robna marka te se njena izdanja mogu probati na Samoborskoj salamijadi, koja se održava svake godine, a na njoj proizvođači s ponosom predstavljaju svoje proizvode.

Slika 5.3.4.1. Prikaz samoborske salame
Izvor: https://www.samobor.hr/visit/samoborska-salama-i-cesnofka-c407 - pristup 13.05.2019.

5.4. Vinske ceste

Postoje dvije samoborske vinske ceste koje su dugačke 60 kilometara. Prolaze vinorodnim područjima Samobora i okolice te obuhvaćaju mnoga mjesta, kojima je to otvorilo vrata i omogućilo da unaprijede svoju proizvodnju i povećaju prihode.

Vinski put 1: „Započinje na glavnom Samoborskom trgu te se Livadićevom i Obrtničkom ulicom preko Stražnika penje na Vrhovčak, odakle vode dva odvojka - jedan odvojak vodi u mjesto Otruševac i Podvrh (Vrnjak ,Kožlak), dok drugi odvojak vodi preko mjesta Samoborska Dubrava te završava u mjestu Slani dol. Glavni krak Vinskog puta 1 nastavlja se dalje od Samoborske Dubrave te jednim odvojkom prolazi dijelom Gornjeg kraja i preko Palačnika izlazi na Rude. Vinski put 1 nastavlja se dalje preko mjesta Rude, Braslovje, Prekrižje, gdje se prema jugu nastavlja na Plešivičku vinsku cestu, dok se istočno nastavlja kroz Bukovje, Manju Vas, Cerje, Anindol te završava na glavnom Gradskom trgu. Jednim odvojkom preko Anindola, Okićke ulice spušta na ulicu Ise Velikanovića i cestom na Malu Rakovicu, gdje i završava“. (http://www.usvc.hr/index.php/info/rute-samoborske-vinske-ceste)

Vinski put 2: „Započinje u Maloj Rakovici, prolazi Velikom Rakovicom i Kladjem, jednim krakom prolazi Slava Gorom te se cestom spušta na Gornju Konščicu. Glavnom cestom nastavlja dalje od Male Rakovice kroz Kladje i Molvice sve do Male Gorice pa prolazi ulicom Sv.Marije Magdalene te se dalje putem i cestom spaja na Kladje. Glavni pravac vinske rute prolazi Konščicom te nastavlja donjom Konščicom preko Sv. Martina do Galgova. Gornjom Konščćicom nastavlje se preko Klaka i Kotara te se u Manjoj Vasi spaja na Vinski put 1“. (http://www.usvc.hr/index.php/info/rute-samoborske-vinske-ceste)

Vinari uglavnom proizvode srednje slatka i slatka vina poput Graševine, Sivog Pinot-a, Rajnskoga rizlinga i Chardonnay-a, dok se od crnih sorti najčešće uzgaja Portugizec i Frankovka. Velika većina vinogradarskih gospodarstava učlanjena je u vinogradarsku udrugu „Udruga vinogradara i vinara Samobor“, koja njeguje

dugogodišnju tradiciju, održava ocjenjivanje vina i razne sajmove. (http://www.usvc.hr/index.php/info/vinska-cesta-samobor)

5.5. Manifestacije

Uz već spomenute događaje, poput „Dana rudarske greblica“ (5.3.4.) i „Samoborske salamijade“ (5.3.6.), u Samoboru se održavaju razne maifestacije. Jedne od najpoznatijih su Samoborski fašnik, Jurjevski krijes na Vungriščaku, Bitka kod Samobora 1441. godine i Međunarodna brdsko biciklistička utrka XCO Samobor.

Osim navedenih manifestacija, poznate su i mnoge druge manifestacije koje se organiziraju kako bi privukle što više različitih znatiželjnih posjetioca (Samoborski proljetni sajam, Samoborska glazbena jesen, Cvjetni korzo, …)

5.5.1. Samoborski fašnik

Za ovu dvostoljetnu tradiciju znaju gotovo svi građani Hrvatske. Samoborski fašnik je najpoznatija manifestacija grada Samobora i prva misao kada se spomene navedeni grad. Osim natjecanja za najbolje maske (Slika 5.5.1.1.) i popratnih nagrada, posjetioci mogu uživati u mnoštvu krafni, štandova s različitim jelima, lunaparku i glazbenom programu koji se organizira vikendom.

Slika 5.5.1.1. Prikaz maskiranih posjetioca Samoborskog fašnika
Izvor: http://inmagiccroatia.hr/index.php/2019/02/27/193-samoborski-fasnik-tko-se-maskira-taj-profitira/ - pristup 14.05.2019.

5.5.2. Jurjevski krijes na Vungriščaku

Ova manifestacija nastala je 2012. godine, a pokrenuo ju je Damir Domina, član vatrogasnog društva Samobor, s ciljem okupljanja ljudi i poziv na druženje i oživljavanje prirode. Paljenje krijesa smatra se najavom dolaska proljeća i svih ljepota koje donosi. Svake godine se sve veći broj posjetioca i građana okuplja i obnavlja ovu prikladnu tradiciju. (https://www.samobor.hr/visit/jurjevski-krijes-na-vugrinscaku-c380)

5.5.3. Bitka kod Samobora 1441. godine

U bitci kod Samobora 1. ožujka 1441. godine u borbi za nasljedstvo bili su kraljica Elizabeta i kralj Vladislav Jagelović i uz nju Urlik II. Celjski s češkim plaćenikom Ivanov Vitovcem. 2006. godine održana je prva manifestacija, odnosno prikazana je borba kakva se odvijala 1441. godine i od tada se Vungriščak svake godine pretvara u viteški vojni tabor, u kojemu sudjeluje oko 400 ljudi. Sve veći broj posjetioca vraća se u prošlost i prati kako su se nekada vodile borbe. (https://www.samobor.hr/visit/bitka-kod-samobora-1441-c314)

5.5.4. Međunarodna brdsko biciklistička utrka XCO Samobor

Prva biciklistička utrka održana je 1994. godine te se smatra najstarijom brdskom biciklističkom utrkom u Hrvatskoj. Također, uvrštena je u kalendar Svjetske biciklističke federacije. Svake godine okuplja se 300 natjecatelja iz cijelog svijeta, a staza vodi kroz centar Samobora, šumske dijelove i ide se podno Starog grada. (https://www.samobor.hr/visit/medjunarodna-brdsko-biciklisticka-utrka-xco-samobor-c328)

6. Rezultati ankete

6.1. Opis uzorka

U anketi je sudjelovalo deset vlasnika gospodarstava koji se bave poljoprivrednom proizvodnjom i pružaju usluge ruralng turizma. Svi ispitanici vlasnici su obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva (OPG-a), koji nude različite vrste usluga na svome gospodarstvu. 80% ispitanih gopodarstva bavi se ugostiteljstvom, 40% uz svoje ugostiteljske objekte pružaju usluge degustacije vlastitih proizvoda (kušaonice) te 30% objekata pruža usluge smještaja. Na 60% ispitanih gospodarstva vlasnici su muškarci, dok su ostalih 40% žene. Najveći broj ispitanika nalazi se u dobi između 36 i 50 godina, a 30% vlasnika je mlade populacije, u dobi od 18 do 35, dok je 20% ispitanih u dobi od 51 do 70 godina. Rezultati su pokazali da je 70% ispitanika završilo fakultet ili višu stručnu školu, dok je 30% ispitanika završilo srednju školu. Iako u istraživanju prevladavaju vlasnici s višim stupanjm obrazovanja, niti jedan od njih nije završio obrazovanje vezano za poljoprivredu i turizam (Tablica 6.1.1.).

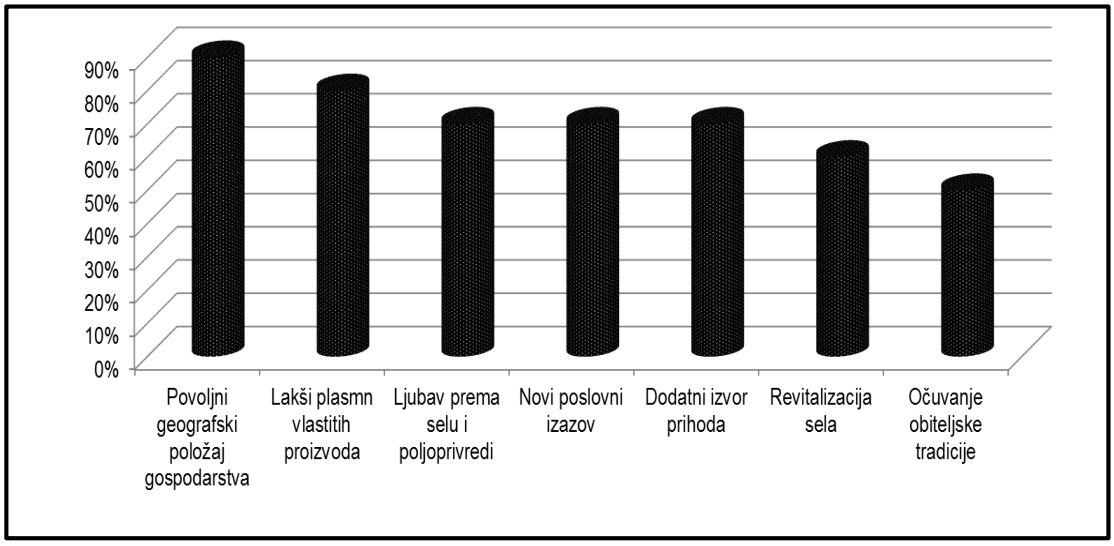
Što se tiče obrazovanja i pohađanja tečajeva i edukacija, svih 10 vlasnika gospodarstva potvrdilo je kako ulažu u obrazovanje i stručno osposobljavanje. 50% ispitanih vlasnika ili članova gospodarstva imaju iskustva u ugostiteljskoj djelatnosti. 60% ispitanih gospodarstava posjeduje barem jednog člana koji je sudjelovao u različitima edukacijama za turizam, dok je edukaciju o upravljanju gospodarstvom pohađalo 50% ispitnih. 40% ispitanih vlasnika posjeduje člana koji je sudjelovao u edukacijama vezanim za provedbu i prijavljivanje projekata.

90% ispitanika potvrdilo je kako im bavljenje ruralnim turizmom i poljoprivredom nije primarni izvor prihoda.

6.2. Financiranje ispitanih OPG-ova

Na pitanje vezano o financiranju gospodarstva u posljednjih 5 godina, svi vlasnici su uložili vlastita sredstva u razvitak OPG-a, uz to 30% ispitanika koristilo je pojedine kredite, a državne poticaje iskoristilo je samo 30% vlasnika, dok povlačenje sredstava iz EU fondova nije iskoristio niti jedan vlasnik OPG-a (Tablica 6.2.1.).

6.3. Motivi bavljenja ruralnim turizmom

Graf 6.3.1. Motivi za bavljenje ruralnim turizmom
Izvor: Anketno istraživanje

Na pitanje „Koji su glavni motivi za bavljenje ruralnim turizmom?“ 90% ispitanika je navelo kao glavni motiv povoljan geografski položaj gospodarstva. 80% ispitanika važnim smatra to da mogu lakše plasirati svoje proizvode. Uz to, 70% vlasnika gospodarstava počelo se baviti ruralnim turizmom zbog dodatnog izvora prihoda, novog poslovnog izazova i ljubavi koju gaje prema selu i poljoprivredi. 60% ispitanika smatra da će uz pomoć ruralnog turizma uspjeti ponovo vratiti značaj svome kraju, odnosno revitalizaciju sela te je 50% njih krenulo s ruralnim turizmom zbog očuvanja dugogodišnje obiteljske tradicije (Graf 6.3.1.).

6.4. Turistička ponuda gospodrstva

Među anketiranim gospodarstvima, 50% njih bavi se ruralnim turizmom između 10 i 20 godina, 40% gospodarstava uključeno je u ruralni turizam između 4 i 9 godina, dok je 10% ispitanih do 3 godine u ovoj djelatnosti.

Od ispitanih gospodarstava, 80% nudi ugostiteljske usluge, 40% posjeduje u sklopu svoje kušaonice gdje nude degustaciju i prodaju svojih proizvoda. Samo 30% ispitanih posjeduje sobe te nude uslugu smještaja. Od ostalih usluga uključeni su obilasci vinarije i cjelokupnog posjeda i organiziranje izleta.

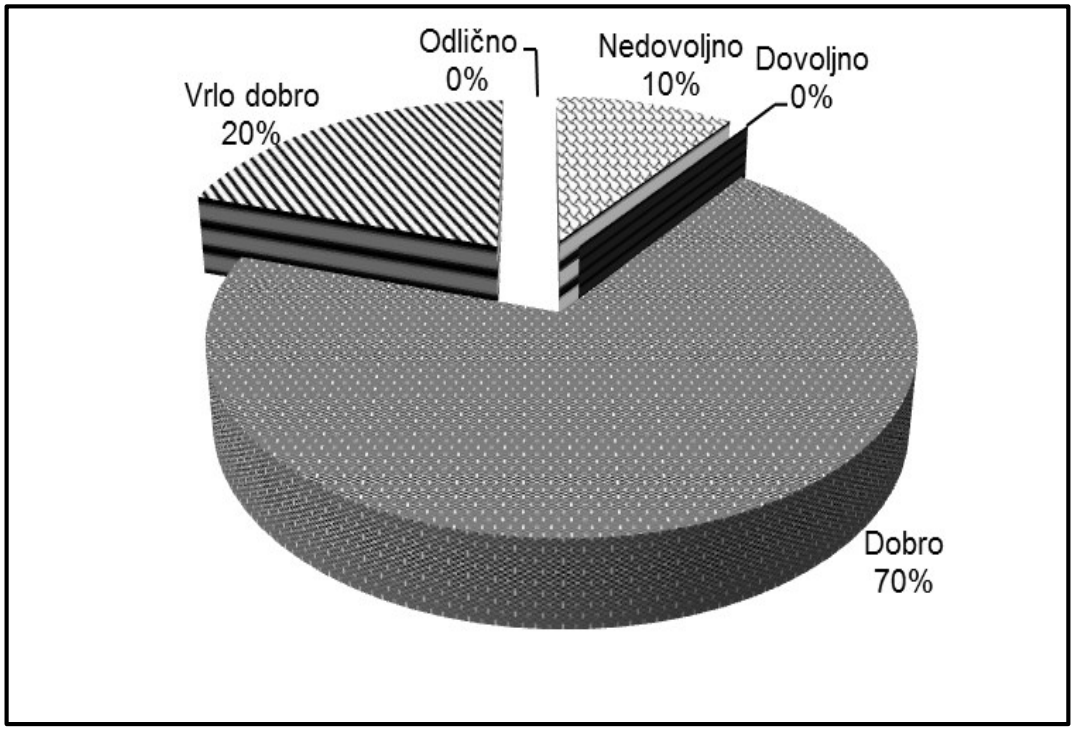
90% gospodarstva radi cijelu godinu, od kojih 10% radi samo vikendima i 20% se dogovara unaprijed sa svojim gostima kada će doći u posjetu. Samo 10% radi sezonski.

Što se tiče broja članova gospodarstva koji su uključeni u ruralni turizam, 70% gospodarstava ima uključenih od jednog do tri člana, dok 30% ima od četiri do osam članova gospodarstva. Samo 20% gospodarstava ima potrebu za uzimanjem sezonskih radnika.

Na pitanje o planovima u iduće 3 godine, 10% vlasnika odlučilo je da će smanjiti postojeću ponudu, 30% ih je odlučilo zadržati trenutnu ponudu, dok je 60% odgovorilo kako će pokušati povećati i proširiti svoju ponudu. 20% vlasnika koji su odlučili proširiti svoju ponudu, odgovorilo je da to neće ići u smjeru kvantitete, nego kvalitete trenutne ponude, dok 40% će nastojati u svoju ponudu uvesti usluge smještaja.

6.5. Poznavanje zakonodavnog okvira

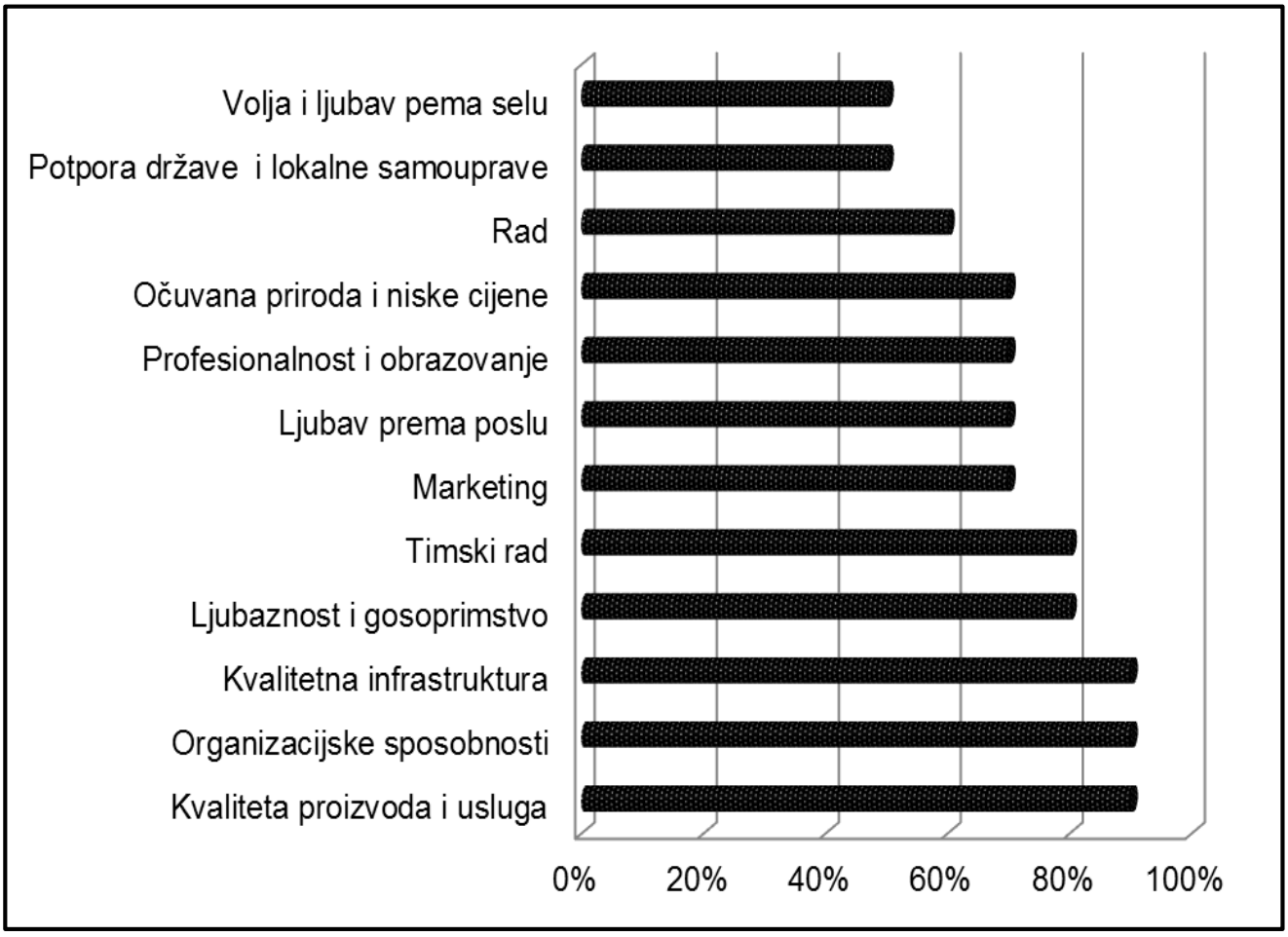
70% ispitnika smatra kako dobro poznaje zakonodavni okvir i sve informacije koje su im potrebne za upravljanje gospodarstvom. Vrlo dobru ocjenu u poznavanju zakonodavnog okvira dalo je 20% ispitanih, dok 10% smatra kako je nedovoljno upućeno u navedenu temu. Za odlično poznavanje zakonodavstva nije se izjasnio niti jedan ispitanik. (Graf 6.5.1.).

Graf 6.5.1. Ocjena poznavanja zakonodavnog okvira ispitanih vlasnika
Izvor: Anketno istraživanje

6.6. Čimbenici uspjeha u ruralnom turizmu

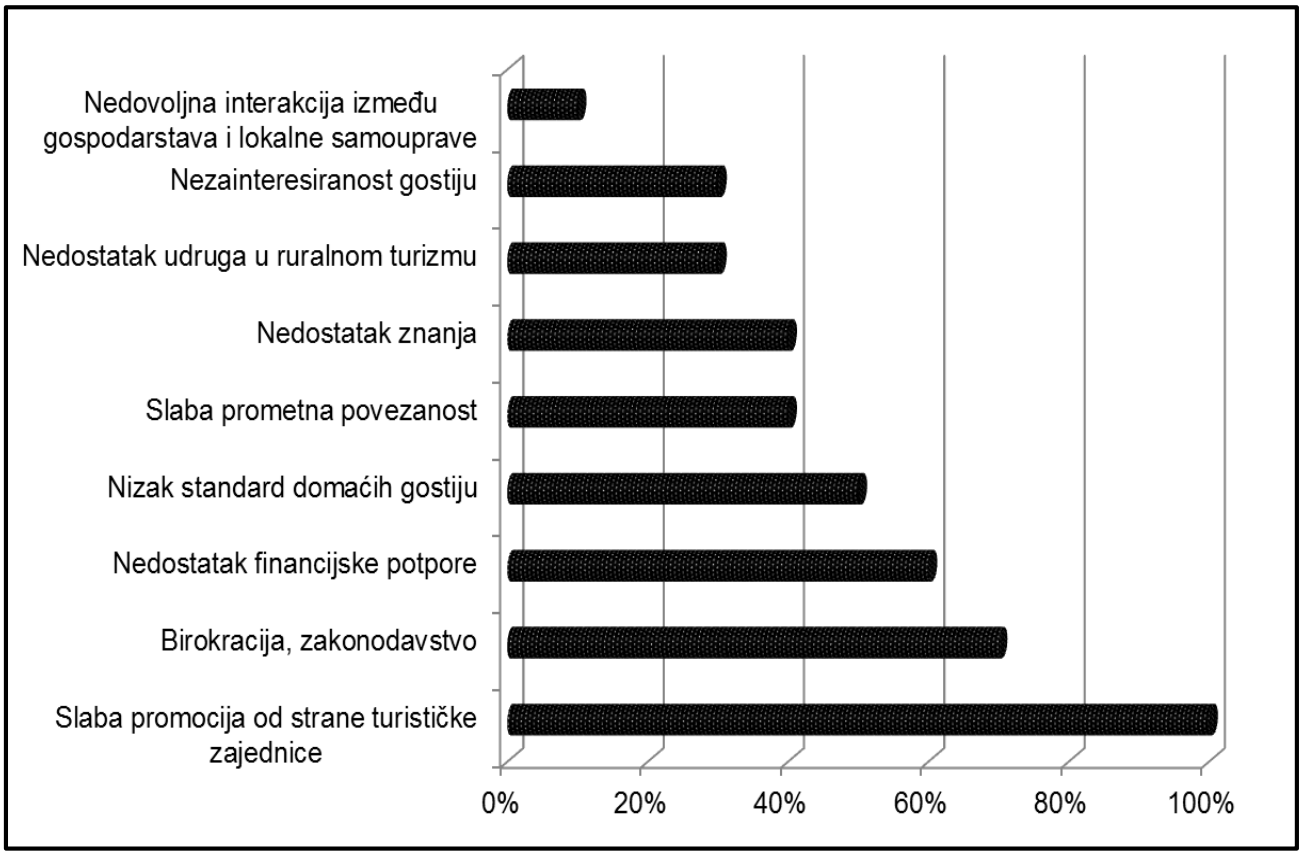
Na pitanje „Koji sve čimbenici utječu na uspješno poslovanje u ruralnom turizmu?“ 90% ispitnih složilo se da su kvaliteta proizvoda i usluga, organizacijske sposobnosti i kvalitetna infrastruktura ključni elementi koji vode k uspjehu. Nakon navedenih čimbenika, veliku ulogu od čak 80% imaju ljubaznost i gostoprimstvo te timski rad. 70% vlasnika se slaže kako marketing, ljubav prema poslu, obrazovanje i profesionalnost te očuvana priroda i niske cijene također imaju ulogu u uspješnosti poslovanja. Od ostalih čimbenika koji su potrebni za uspjeh ruralnog turizma izdvajaju se: rad, potpora države i lokalne samouprave te volja i ljubav prema selu (Graf 6.6.1.).

Graf 6.6.1. Čimbenici uspjeha u ruralnom turizmu
Izvor: Anketno istraživanje

6.7. Prepreke i ograničenja za bavljenjem ruralnim turizmom

Na pitanje „Koje su prepreke i ograničenja za bavljenjem ruralnim turizmom?“ svi ispitanici su se složili kako je glavna prepreka slaba promocija od strane turističke zajednice. 70% ispitanika također smatra da su birokracija i zakonodavstvo jedne od glavnih prepreka za uspjeh u ruralnom turizmu. 60% vlasnika gospodarstava smatra kako nema dovoljno financijskih potpora s kojima bi se mogli podignuti na veći nivo, dok se 50% složilo kako na cjelokupno poslovanje utječe i nizak standard domaćih gostiju. 40% smatra da je slaba prometna povezanost i nedostatak znanja u ruralnom turizmu također prepreka u poslovanju, dok 30% vlasnika tvrdi da je nedostatak udruga u ruralnom turizmu i nezainteresiranost gostiju ograničavajuća okolnost. (Graf 6.7.1.).

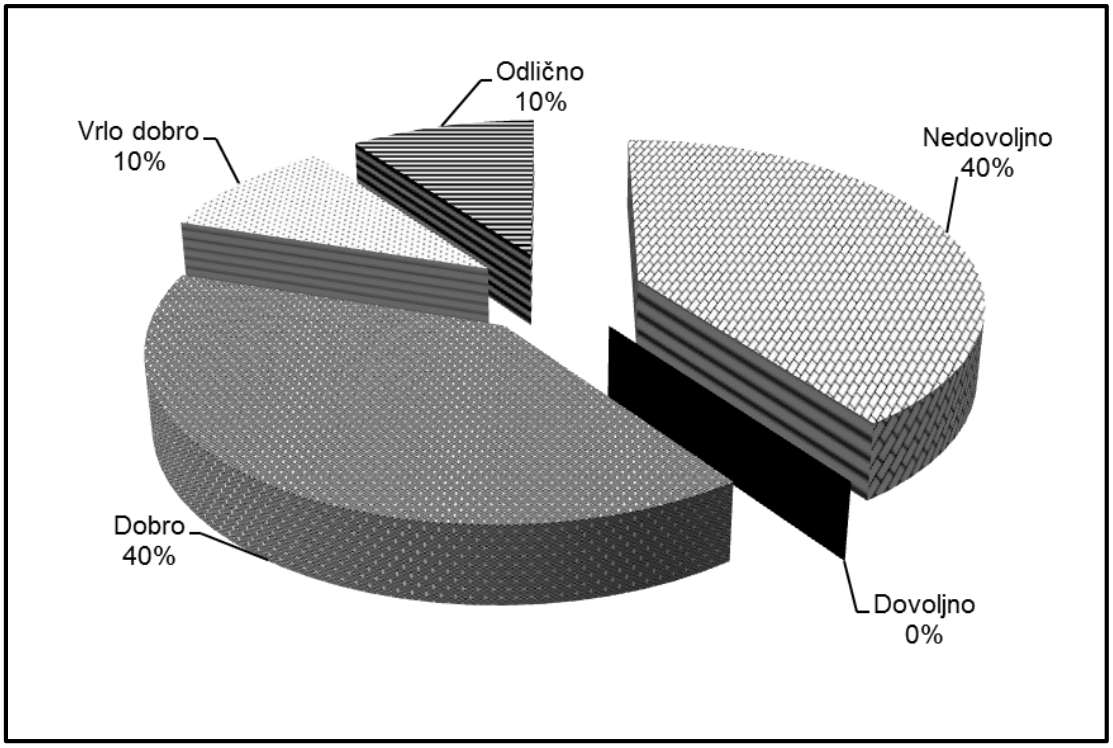

Graf 6.7.1. Prepreke za bavljenje ruralnim turizmom
Izvor: Anketno istraživanje

6.8. Suradnja s lokalnom samoupravom

Pitanje vezano za suradnju s lokalnom samoupravom podijelilo je mišljenja ispitanika. 40% ispitanika smatra kako je suradnja s gospodarstvima nedovoljna i izrazito loša. 40% ocjenjuje relativno dobru suradnju sa samoupravom. 10% smatra svoju suradnju vrlo dobrom te 10% ispitanika ocjenjuje s odličnim suradnju s lokalnom samoupravom (Graf .8.1.).

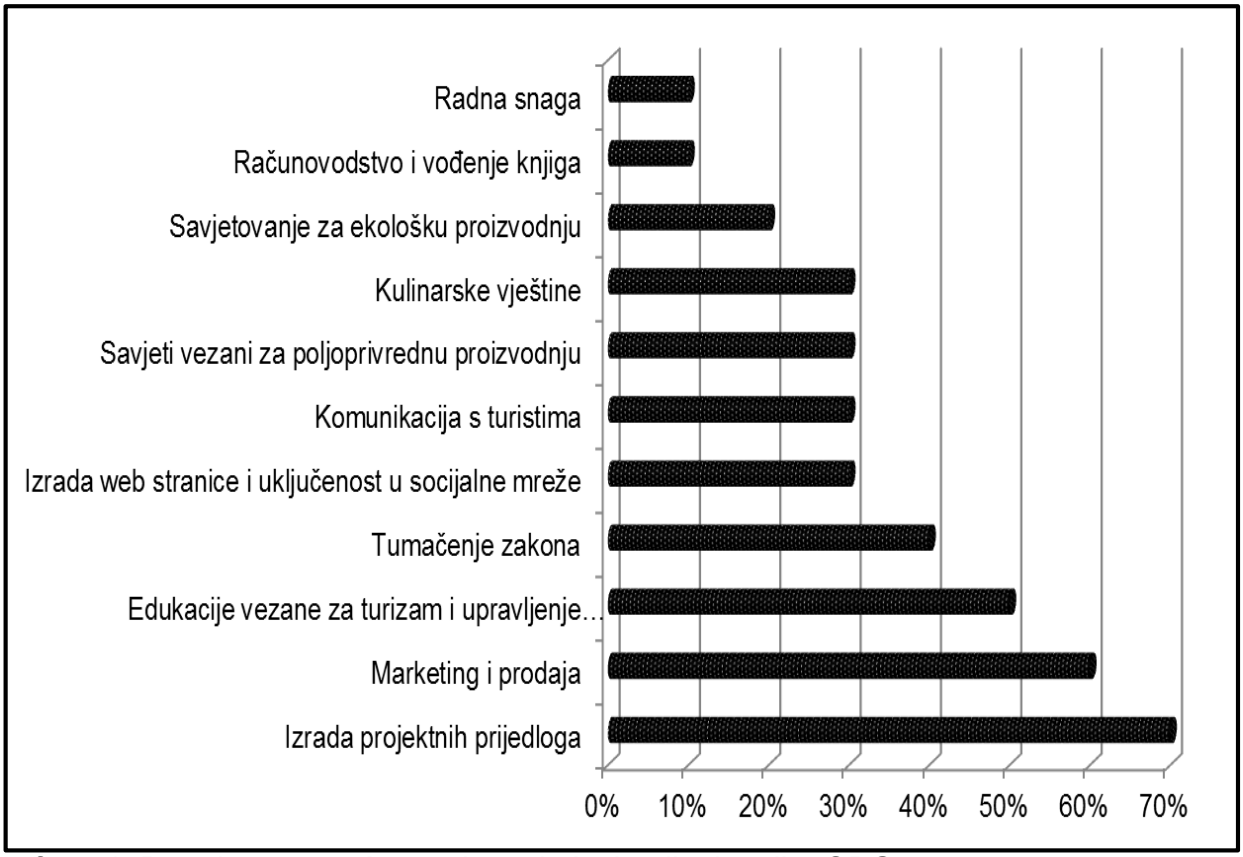
Ispitanici smatraju kako se uopće ne radi na promociji ukupne turističke ponude lokalnih OPG-ova, te da je sve svedeno na nekoliko ponuđača. Smatraju kako bi se trebale uvesti nove biciklističke ture, planinarske staze i ostale popularne aktivnosti te sve zajedno povezati s ponudama lokalnih OPG-ova. Također smatraju da je potrebno organizirati info pultove s raznim informacijama o smještaju, hrani, stazama i ponudi. Za sve to bilo bi potrebno napraviti katalogizaciju ponude, na čemu, kažu, apsolutno nitko ne radi.

Graf 6.8.1. Ocjena suranje lokalne samouprave s ispitanim vlasnicima OPG-a
Izvor: Anketno istraživanje

6.9. Pomoć u poslovanju i upravljanju gospodarstvom

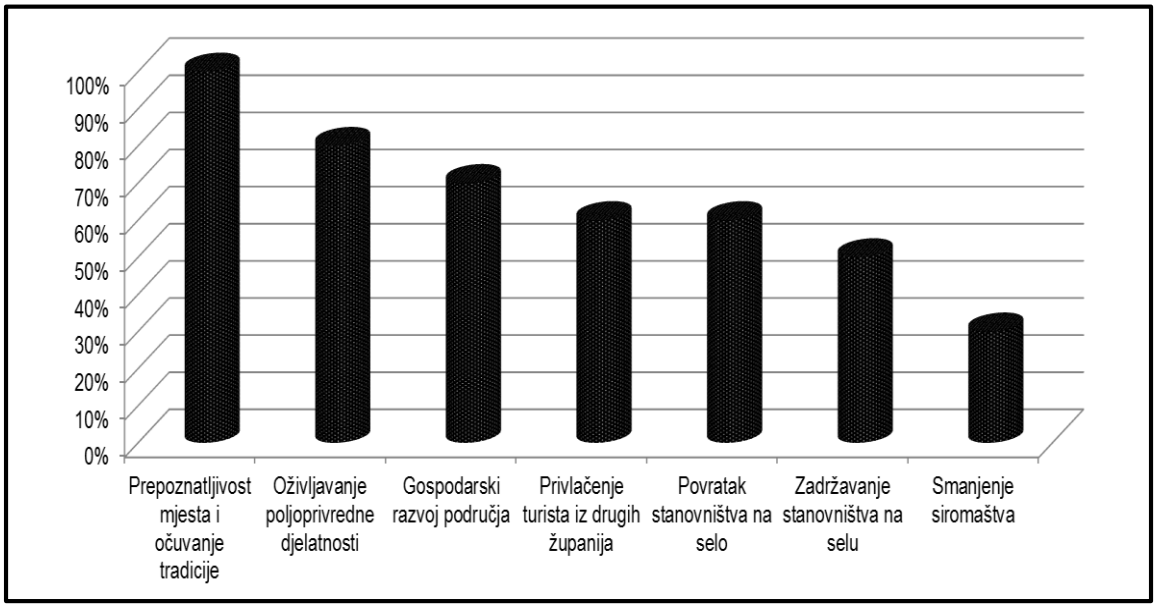
Svi anketirani vlasnici gospodarstava smatraju da im je potrebna pomoć u gospodarstvu. Izrada projektnih prijedloga je najpotrebnija pomoć kod čak 70% ispitanih. 60% naglasilo je kako bi im dobro došlo savjetovanje u marketingu i prodaji. 50% vlasnika gospodarstva iskazuje da su im potrebne edukacije vezane za turizam i edukacije koje će pospješiti njihovo poslovanje na OPG-u. 40% smatra da im treba pomoć u tumačenju zakona jer se ne snalaze u tom području. 30% ispitanika složilo se kako im trebaju dodatni savjeti vezani uz izradu *web* stranice, uz komunikacija s turistima te da su im također potrebni savjeti vezani za proizvodnju i kulinarske vještine. Od ostalih potrebnih pomoći, ispitanici su naveli da bi im dobro došli savjeti za ekološku proizvodnju, pomoć u računovodstvu i vođenju knjiga te dodatna radna snaga (Graf 6.9.1.).

Graf 6.9.1. Potrebna pomoć u poslovanju ispitanih vlasnika OPG-a
Izvor: Anketno istraživanje

6.10. Utjecaj agroturizma na ljude i okolicu

Na pitanje „Kako agroturizam utječe na stanovništvo i okolicu grada Samobora?“ svi ispitanici složili su se da bi razvitak agroturizma utjecao na prepoznatljivost grada i okolice te bi se očuvala dugogodišnja tradicija koja ondje vlada. 80% vlasnika tvrdi kako bi ponovo oživjela i potaknula se poljoprivredna proizvodnja, a 70% smatra da bi se gospodarski jače razvijalo ispitano područje. 60% ispitanika potvrđuje da bi se razvitkom agroturizma povećao i broj turista iz drugih županija te da bi ova djelatnost utjecala na povratak stanovništva na selo. Agroturizam bi, također, zadržao ljude na ruralnim područjima, tvrdi 50% ispitanika, dok ih najmanji dio smatra da bi se uz pomoć agroturizma smanjilo siromaštvo (Graf 6.10.1.).

Graf 6.10.1. Utjecaj agroturizma na ljude i okolicu
Izvor: Anketno istraživanje

6.11. Potencijal razvoja određenih vrsta turizma na području Samobora

Ispitanicima OPG-a postavljeno je pitanje o potencijalu razvoja pojedinih vrsta ruralnog turizma na području Samobora. Ponuđeni su seoski turizam, ekoturizam, kulturni, zdravstveni, lovni i ribolovni turizam. U tablici 6.11.1. prikazano je koje vrste ruralnog turizma, po mišljenju ispitanika, imaju prosperitet na području Samobora.

Tablica 6.11.1. Prosječna ocjena za potencijal pojedinih vrsta ruralnog turizma na području Samobora

Vrsta turizma	**Prosječna ocjena (srednja vrijednost)**
Seoski turizam	4,4
Ekoturizam	4,3
Kulturni turizam	4,1
Zdravstveni turizam	2,2
Lovni	2,1
Ribolovni	2,1

Izvor: Anketno istraživanje

Najveću prosječnu ocjenu 4,4 dobio je seoski turizam. Za njega ispitanici smatraju da ima najveće šanse za razvitak, s obzirom na potencijal Samobora i ruralnih područja. Za 0,1 ocjenu niže dobio je ekoturizam, koji se također visoko plasirao te nakon seoskog turizma ima velike šanse za razvoj. Kulturni turizam našao se na trećem mjestu s ocjenom 4,1. Zdravstveni turizam dobio je izrazito malu ocjenu - 2,1 za svoj razvoj na području Samobora, što je neobično s obzirom na to da se Samobor u svojim samim počecima i susretima s turizmom upravo proslavio s navedenim turizmom. Na samom kraju i s najnižom ocjenom našli su se lovni i ribolovni turizam (Tablica 6.11.1.).

6.12. Uloga ruralnog turizma na području Samobora

100% ispitanika smatra da bi uloga ruralnog turizma u razvoju grada Samobora i okolice trebala biti vrlo velika. S obzirom na ruralna područja, prirodu i resurse, ruralni turizam bi se trebao uspješno razvijati i dodatno razviti gospodarstvo grada.

Ispitanici tvrde kako postoji mogućnost za bolji razvoj ruralnog turizma grada Samobora. Smatraju da bi se značajniji razvoj ostvario kada bi bila bolja suradnja s lokalnom samoupravom i turističkom zajednicom, umrežavanjem subjekata koji se bave ruralnim turizmom, povećanjem pomoći veznih uz marketing i promociju te povećanje smještajnih kapaciteta i dodatnog sadržaja.

7. Rezultati intervjua

U intervjuu su sudjelovali predstavnici turističke zajednice grada Samobora i lokalne samouprave grada. Ukupno je postavljeno deset pitanja otvorenog tipa.

Plan ruralnog turizma grada Samobora uvršten je u Strateški program i razvoj grada Samobora od 2013. do 2020. godine. Iako se dosta zanemarivala ova tema, posljednjih nekoliko godina, na ruralni turizam stavlja se poseban značaj. Samobor se, zbog svog geografskog smještaja, prigodne klime, bogate kulturne baštine, tradicija, gastronomskih jela, očuvane prirode u kojoj se nalazi i park prirode Žumberak, smatra pogodnim mjestom za razvoj ruralnog turizma. Iako je tradicija turizma u Samoboru duga, ispitanici smatraju kako uveliko postoji mjesta za napredak i razvoj.

Prednost razvoja ruralnog turizma je upravo ruralno središte koje okružuje cijeli grad; nalazi se u neposrednoj blizini Zagreba te zbog dobre prometne povezanosti omogućuje dolazak Zagrepčana i zagrebačkih turista. Samobor je bogat prirodnom i očuvanom kulturnom baštinom, a prostor je idealan za formiranje dodatnih biciklističkih staza, koje bi prolazile kroz ljepote šuma i zelenila samoborskog prostora. Također, očuvana priroda prava je atrakcija za sve ljubitelje planinarenja, gdje postoje planinarski domovi koji nude ugostiteljske usluge te organzaciju izleta. Jedni od autohtonih i tradicijskih proizvoda su Samoborske kremšnite, muštarda, Samoborski bermet i Samoborska salama, koji su postali brend. Također se organiziraju razne manifestacije na kojima poljoprivrednici prezentiraju svoje proizvode i, uz sve to, ruralni turizam.

Međutim, u posljednje tri godine, ispitanici navode kako dolazak turista stagnira. Jedan od razloga je što se ponuda povećala na drugim destinacijama te je sada dosta toga moguće vidjeti u drugim ruralnim sredinama, a ne samo u Samoboru.

Suradnja turističke zajednice i lokalne samouprave grada Samobora izrazito je zadovoljavajuća, tvrde obje strane. Zajedno se dogovaraju i organiziraju razne manifestacije poput Samoborske salamijade, Dani rudarske greblice, Samoborska glazbena jesen i dr. Njihova suradnja je svakodnevna te se konstatno dogovaraju i raspravljaju kako unaprijediti turističku ponudu. Donose i provode razne odluke i novitete kako bi se istaknuli i privukli zainteresiranost javnosti.

Grad Samobor sufinancira ruralni razvoj i potiče razvoj ruralnog turizma. Organiziraju se i održavaju razni seminari, kako bi se ulagalo u obrazovanje i osposobljavanje poljoprivrednika te se pridaje važnost očuvanju seoskih tradicijskih gospodarstava, uređenju i održavanje istih.

Turistička zajednica grada Samobora u zadnjih nekoliko godina posebnu pažnju pridaje ruralnom turizmu. Promociju agroturizma provode putem *web* stranica, društvenih kanala i tiskanih oglasa. Organiziraju se akcije kojima se organizira odlazak na poljoprivredna gospodarstva, kako se bi ukazalo na značaj agroturizma za samog poljoprivrednika, stanovništvo, ali i za sam grad. Osim toga, sudjeluju u izradi raznih karata za promociju pojedinih OPG-ova te konstantno rade na info

stranicama, gdje je moguće proučiti, pročitati i saznati više o radu pojedinog poljoprivrednog gospodarstva.

Vrlo je važno da ljudi prepoznaju važnost ruralnog turizma i kvalitetu usluge i poljoprivrednih proizvoda. Prijedlozi za unaprjeđenje ruralnog turizma su da se ljudima, uz gastronomsku ponudu i finalni proizvod, prikaže i sama proizvodnja o kojoj većina ljudi ne zna. Također bi se organizirale razne radionice s ciljem upućivanja ljudi u sam proces proizvodnje. Održavat će se više edukacija i seminara vezanih uz ruralni turizam, kako bi se ljudima što više taj pojam približio i kako bi shvatili da uz dodatne prihode ujedno jačaju i gospodarstvo grada Samobora. Jedan od prijedloga je i organiziranje škole u prirodi za djecu školske dobi, koja bi odmor spojila s učenjem i edukacijama vezanih uz okoliš i prirodu. S obzirom da postoji nezainteresiranost i neznanje vlasnika gospodarstava za povlačenjem sredstava iz EU fondova, nastojat će se održati seminari na kojima će se saznati sve informacije vezane za ostvarivanje potpora i fondova s kojima će se kvaliteta na OPG-ovima poboljšati te omogućiti otvaranje novih agroturističkih gospodarstava.

Gosti koji koriste usluge ruralnog turizma na području grada Samobora, uglavnom su izletnici koji žive u Zagrebu ili su posjetili Zagreb pa su na jedan dan odlučili posjetiti okolicu, obitelji s djecom i strani turisti. Organiziraju se izleti za djecu predškolske i školske dobi. Samobor se smatra jednodnevnom destinacijom i rijetko tko se zadržava dulje, a razlozi su, navode, manjak smještaja i jednolična ponuda. S obzirom na to da se turizam brzo razvija i mijenja, potrebno je na taj način i nastaviti. Svakako je neophodno ponuditi priču, novu ponudu na tržištu, doživljaje koji će se upravo vezati za sam grad. Sve to bi zajedno doprinijelo povećanju potražnje za navedenom destinacijom.

Na području grada Samobora postoji veliki broj obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava, ali se tek nekolicina bavi ruralnim turizmom. Upravo zbog toga lokalna samouprava i turistička zajednica nastoje poboljšati promociju OPG-ova te smatraju da bi udruženjem gospodarstava stvorili cjelinu koju će turisti sa zadovoljstvom posjećivati, ovisno o tome što ih interesira. Pokušat će raditi na tome da zajedno s pružateljima usluga ruralnog turizma pruže nezaboravan doživljaj i ostave iskustva koja će podsjećati baš na Samobor.

8. Rasprava

Grad Samobor ima velik potencijal za jačanje i napredak ruralnog turizma. Iako se u prošlosti nije pridavala velika pažnja ruralnom turizmu i njegovom razvoju, u posljednjih nekoliko godina dogodio se preokret. Stanovništvo grada Samobora zajedno s lokalnom samoupravom i turističkom zajednicom grada uvidjeli su veliki potencijal koji će donijeti pozitivne promjene u gospodarstvu, ali i lokalnim stanovnicima.

Glavni motiv zbog kojega se stanovnici počinju baviti ruralnim turizmom je povoljan geografski smještaj, tj. bogata prirodna raznolikost koja uveliko pomaže i upotpunjuje cijelu agroturističku priču. Bitan motiv je i plasman vlastitih proizvoda, gdje vlasnici gospodarstava prezentiraju svoje domaće proizvode i omogućuju ljudima degustaciju i kupnju istih. Od ostalih motiva, također se navode ljubav prema selu, dodatni izvor prihoda i revitalizacija sela. Bavljenje ruralnim turizmom omogućuje stvaranje prihoda, međutim većini vlasnika OPG-a to je sekundarni izvor prihoda, što znači da od zarade na temelju ruralnog turizma ne mogu pokriti svoje redovne, životne troškove.

Samobor je grad koji je svoju slavu stekao upravo na temelju turizma i svoje bogate ponude, ali još uvijek postoje prepreke i ograničenja za ruralni razvoj. Najveća prepreka za bavljenje ruralnim turizmom, smatraju vlasnici gospodarstava, je slaba promocija od strane turističke zajednice, birokracija, zakonodavstvo i nedostatak financijskih potpora. Turistička zajednica grada Samobora promociju obiteljskih gospodarstava koji se bave ruralnim turizmom vrši putem *web* stranica, oglasnih letaka te ograniziranjem pojedinih „akcija“ odlazaka na OPG, s ciljem naglašavanja važnosti ruralnog turizma na području grada. Iako se ulaže u promociju agroturizma, velika prepreka je što većina gospodarstava uopće nema zadovoljavajuće uvjete koji bi omogućili dolazak na gospodarstva. Budući plan ruralnog turizma, od strane lokalne samouprave i turističke zajednice je što više prikazati i ukazati na potencijale i koristi bavljenja ruralnim turizmom, organizirati seminare i edukacije vezane za što uspješnije poslovanje te dodatno ulagati u promociju samih gospodarstava, kako bi se što više ponuda prilagodila onome što turisti traže. S obzirom da vlasnici svoja gospodarstva financiraju vlastitim sredstvima i kreditima, lokalna samouprava će organizirati edukacije na kojima će vlasnici gospodarstava imati priliku saznati sve o povlačenju sredstava iz EU fonodova pomoću kojih bi se poboljšala kvaliteta ponude na agroturističkim gospodarstvima, a samim time bi se povećao broj stanovnika koji se bave ruralnim turizmom.

Pokušat će se uvesti novosti u ponudu, poput škole u prirodi za djecu školske dobi, što ujedno predstavlja povećanje smještajnih kapaciteta. Organizirat će se razne radionice i sajmovi na kojima će posjetioci naučiti i isprobati razne proizvode te će imati priliku vidjeti kako uopće nastaje finalni proizvod, npr. salama, bermet, med i sl.

Agroturizam utječe na prepoznatljivost grada Samobora, oživljava gospodarske djelatnosti te pridonosi gospodarskom jačanju i razvoju grada. Njegova

uloga je velika i potrebno ju je na vrijeme iskoristiti i realizirati. U mnoštvu istih ponuda, potrebno je, uz zajedničku suradnju, grad Samobor izuzeti iz mnoštva te predstaviti i smisliti ponudu koja će biti karakteristična za to područje i koja će posjetiocima omogućiti nezaboravne događaje i iskustvo.

9. Zaključak

Agroturizam na području grada Samobora doprinosi prepoznatljivosti mjesta i lokalne tradicije, omogućuje gospodarski razvoj područja, oživljava poljoprivredne djelatnosti te privlači turiste iz drugih regija. Turistička ponuda grada Samobora bogata je kulturnim i povijesnim građevinama, prirodnim ljepotama i gastronomskim specijalitetima. Organiziraju se razne maifestacije od strane turističke zajednice i lokalne samouprave, te se samim time omogućuje promocija proizvođača i njihovih proizvoda.

Glavni razlozi početka bavljenja ruralnim turizmom na području Samobora su: povoljan geografski smještaj gospodarstva i lakši plasman vlastitih proizvoda. Uz pomoć ruralnog turizma, vlasnici gospodarstava omogućuju svojim posjetiocima degustacije te prikaz proizvodnje određenog proizvoda. Samim time se približe posjetiocima i naglase važnost i kvalitetu svoje ponude.

Glavni čimbenici uspjeha u ruralnom turizmu na području Samobora su: kvaliteta proizvoda i usluga, organizacijske sposobnosti, zadovoljavajuća infrastuktura, marketing i timski rad. Svi navedeni čimbenici zajedno omogućuju uspješno poslovanje i zadovoljstvo s obje strane - vlasnika gospodarstava i posjetioca.

Najveća prepreka za bavljenje ruralnim turizmom je slaba promocija od strane turističke zajednice, birokracija i zakonodavstvo. Nedostatak financijskih sredstava također utječe na daljnji razvitak agroturizma. Nezadovoljstvo u suradnji između agroturističkih gospodarstava s turističkom zajednicom i lokalnom samoupravom izraženo je od strana vlasnika OPG-ova. Upravo zbog toga, kako bi se ostvarilo obostrano zadovoljstvo, u budućnosti će se nastojati održati veća interakcija između vlasnika gospodarstava i predstavnika lokalne samouprave i turističke zajednice. Poradit će se na povećanoj promociji agroturizama i značenju istog za gospodarstvo grada Samobora. Organzirati će se edukacije i seminari u svrhu što boljeg iskorištavalja EU fondova i potpora s kojim bi se agroturistička imanja poboljšala u kvalitativnom i kvantitativnom smislu.

Uz ruralni turizam, turistička ponuda nije više jednolična. Posjetiocima se nude doživljaji, iskustva i upoznavanje tradicije Samobora. Potrebno je u mnoštvu ponuda istaknuti se i izdvojiti iz mase, kako bi se zainteresirala javnost i privukla posjetioce iz cijele Hrvatske. Zajedničkom suradnjom vlasnika agroturističkih gospodarstava, turističke zajedince i lokalne samouprave, međusobnom interakcijom, razmjenom iskustva i donošenjem noviteta i ideja, grad Samobor bi se istaknuo te bi se povezivanjem svih segmenata turizma jačalo gospodarstvo grada, ali i zadovoljstvo stanovništva.

10. Popis literature

1. Baćac, R. (2011). Priručnik za bavljenje seoskim turizmom, Ministarstvo turizma RH, Zagreb
2. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2012. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2013/SI-1491.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
3. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2013. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2014/SI-1515.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
4. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2014. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2015/SI-1539.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
5. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2015. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2016/SI-1564.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
6. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2016. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2017/SI-1594.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
7. Državni zavod za statistiku (DZS) Turizam u 2017. https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2018/SI-1616.pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
8. Fagioli, F. F., Diotallevi, F., Ciani, A., (2014), Strengthening the sustainability of rural areas: the role of rural tourism and agritourism, Rivista di Economia Agraria, 69, 2-3, 155-169 file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/16920-34407-1-PB%20(3).pdf - pristupljeno: 02.05.2019.
   file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/11Jelincic.pdf pristupljeno 02.05.2019.
9. Flis Sara (2017.) Suvremena deografska obilježja i resursi grada Samobora https://repozitorij.pmf.unizg.hr/islandora/object/pmf%3A3602/datastream/PDF/view 02.05.2019.- pristupljeno: 02.05.2019.
10. Franjevački samostan s crkvom uznesenja blažene djevice Marije https://www.locator-tzzz.com/point/43/franjevacki-samostan-s-crkvom-uznesenja-blazene-dj - pristupljeno: 12.05.2019.
11. Grad Samobor – Bitka kod Samobora 1441. godine https://www.samobor.hr/visit/bitka-kod-samobora-1441-c314 - pristupljeno: 14.05.2019.
12. Grad Samobor – Grgosova špilja https://www.samobor.hr/visit/grgosova-spilja-p442 - pristupljeno: 13.05.2019.
13. Grad Samobor – Jurjevski krijes na Vungriščaku https://www.samobor.hr/visit/bitka-kod-samobora-1441-c314 - pristupljeno: 14.05.2019.

14. Grad Samobor – Međunarodna brdsko biciklistička utrka XCO Samobor https://www.samobor.hr/visit/medjunarodna-brdsko-biciklisticka-utrka-xco-samobor-c328 - pristupljeno: 14.05.2019.
15. Grad Samobor – Rudarska greblica https://www.samobor.hr/visit/rudarska-greblica-c321 - pristupljeno: 13.05.2019.
16. Grad Samobor – Samoborska kremšnita https://www.samobor.hr/visit/samoborska-kremsnita-c52 - pristupljeno: 13.05.2019.
17. Grad Samobor – Samoborski bermet i muštarda https://www.samobor.hr/visit/samoborski-bermet-i-mustarda-c190 - pristupljeno: 13.05.2019.
18. Grad Samobor – Slap Brisalo https://www.samobor.hr/visit/slap-brisalo-p55 - pristupljeno: 13.05.2019.
19. Grad Samobor – Slap Cerinski vir https://www.samobor.hr/visit/slap-cerinski-vir-p556 - pristupljeno: 13.05.2019.
20. Grad Samobor – Stari grad Samobor https://www.samobor.hr/visit/stari-grad-samobor-p441 - pristupljeno 12.05.2019.
21. Grad Samobor – Vlak Samoborček https://www.samobor.hr/visit/vlak-samoborcek-c182 - pristupljen
22. Grad Samobor – Vranjački slap https://www.samobor.hr/visit/vranjacki-slap-p557 - pristupljeno: 13.05.2019.
23. Jelinčić Daniela Angelina (2007.) Agroturizam u europskom kontekstu
24. Kapela sv. Mihalja http://www.zupa-svanastazija.com/kapela/kapela-sv-mihalja/111/ - pristupljeno: 12.05.2019.
25. Milaš Mijo (2016.) Stanje i potencijal razvoja agroturizma na području Imotske krajine https://repozitorij.agr.unizg.hr/islandora/object/agr%3A96/datastream/PDF/view - pristupljeno: 08.07.2019
26. Petrić Hrvoje (2011.) Samobor i okolica u ranom novom vijeku https://bib.irb.hr/datoteka/551373.236-321_samobor.pdf - pristupljeno: 12.05.2019.
27. Povijest župe sv. Anastazije u Samoboru http://www.zupa-svanastazija.com/povijest-zupe/ - pristupljeno 12.05.2019.
28. Rudnik sv. Barbare – ulaz u podzemlje Samoborskoga gorja http://www.rudnik.hr/ - pristupljeno: 13.05.2019.
29. Salamijada – Robna marka Zagrebačke županije http://samoborskasalamijada.com/o-salamijadi/ - pristupljeno 13.05.2019.
30. Samoborska vinska cesta – Informacije http://www.usvc.hr/index.php/info/vinska-cesta-samobor - pristupljeno 13.05.2019.
31. Samoborska vinska cesta – Rute samoboske vinske ceste http://www.usvc.hr/index.php/info/rute-samoborske-vinske-ceste - pristupljeno 13.05.2019.

32. Sanagustin-Fons V., Lafita-Cortes T., Mosene A.J. (2018.) Social Perception of Rural Tourism Impact: Case Studyfile:///C:/Users/Korisnik/Downloads/sustainability-10-00339-v3.pdf - pristupljeno: 02.05.2019.
33. Strateški program razvoja grada Smobora 2013. - 2020., (2013.) file:///C:/Users/Korisnik/Downloads/strategija_razvoja_162458%20(2).pdf - pristupljeno 02.05.2019.
34. Turistička zajednica Zagrebačke županije – Livadićev dvorac http://www.tzzz.hr/mjesta/samobor/livadicev-dvorac/ - pristupljeno: 12.05.2019.
35. Vojak D. (2012.) Počeci turističke povijesti Samobora, ili kako je Samobor postao omiljeno izletište Zagrepčana u razdoblju od 1862. do 1901.
36. Zagrebačka županija – dolasci i noćenja turista (2018.) http://www.tzzz.hr/wordpress/wp-content/uploads/2018/11/Dolasci-i-noćenja-siječanj-listopad-2018..pdf - pristupljeno: 07.05.2019.
37. Žumberak Samoborsko gorje – Japetić http://www.park-zumberak.hr/destinacije/japetic.html - pristupljeno 13.05.2019.
38. Žumberak Samoborsko gorje – općenite informacije i krajolik http://www.park-zumberak.hr/posebni/krajolik.html - pristupljeno: 13.05.2019.
39. Žumberak Samoborsko gorje – Žumberački arheološki puti http://www.pp-zumberak-samoborsko-gorje.hr/aktivnosti/pjesacenje.html - pristupljeno:13.05.2019.

11. Prilog

ANKETNI UPITNIK
-opis turističke ponude ruralnog turizma grada Samobora
1. Naziv gospodarstva (adresa, kontakt broj).
2. Koliko dugo se bavite ruralnim turizmom?
3. Koji su vaši glavni motivi za bavljenje ruralnim turizmom (moguće više odgovora)?
   - Dodatni izvor zarade
   - Očuvanje obiteljske tradicije
   - Lakši plasman vlastitih proizvoda
   - Ljubav prema selu i poljoprivredi
   - Novi poslovni izazov
   - Povoljni geografski položaj gospodarstva
   - Revitalizacija sela
   - Ostalo, navesti
4. Je li vam ruralni turizam primarni izvor prihoda?
   - Da
   - Ne
5. Načini financiranja gospodarstva u ruralnom turizmu u posljednjih 5 godina.
   - Vlastita sredstva
   - Krediti
   - Državni poticaji
   - EU fondovi
   - Ostalo, navesti _____
6. Koje usluge nudite (moguće više odgovora)?
   - Smještaj
   - Ugostiteljske usluge
   - Organiziranje izleta
   - Ostale usluge, navesti _____
7. Način rada gospodarstva (jedan odgovor).
   - Sezonski (proljeće – ljeto – jesen)
   - Cjelogodišnji
8. Što smatrate kao glavne čimbenike uspjeha u ruralnog turizma (moguće više odgovora) ?
   - Kvalitetan proizvod i usluga
   - Marketing
   - Potpora države i lokalne samouprave
   - Ljubav prema poslu
   - Rad
   - Ljubaznost i gostoprimstvo
   - Timski rad (uključenost svih članovo obitelji)
   - Volja za radom, ljubav prema selu
   - Organizacijske sposobnosti

- Ostalo, navesti _____

9. Što namjeravate s ponudom u iduće tri godine (jedan odgovor)?
   - Smanjiti postojuću ponudu
   - Zadržati postojuću ponudu
   - Povećati postojuću ponudu

10. Za one koji namjeravaju proširiti – čime biste proširili ponudu ?

11. Koja vrsta pomoći bi vam trebala u poslovanju (moguće više odgovora)?
   - Marketing i prodaja
   - Izrada web stranice i uključivanje u socijalne mreže
   - Komunikacija sa turistima
   - Računovodstvo i vođenje knjiga
   - Izrada projektnih prijedloga
   - Savjeti glede suvremenih dostignuća u poljoprivrednoj proizvodnji
   - Tumačenje zakona
   - Kulinarske vještine
   - Savjetovanje za ekološku proizvodnju
   - Nešto drugo, navesti _____

12. Surađujete li sa ostalim gospodarstvima koji se bave ruralnim turizmom ?
   - Da, na koji način _____
   - Ne

13. Kakva je vaša suradnja s lokalnom samoupravom (jedan odgovor)?
   - Nedovoljna
   - Dovoljna
   - Dobra
   - Vrlo dobra
   - Odlična

   U kojem smjeru bi se trebala kretati suradnja sa lokalnom samoupravom?

14. Koliko poznajete zakonodavni okvir vezan za ruralni turizam (jedan odgovor)?
   - Nedovoljno
   - Dovoljno
   - Dobro
   - Vrlo dobro
   - Odlično

15. Kakva bi, prema Vašem mišljenju, trebala biti uloga ruralnog turizma u razvoju grada Samobora

   (jedan odgovor)?
   - Mala
   - Slična kao uloga ostalih gospodarskih grana
   - Vrlo velika

16. Smatrate li da postoji mogućnost napretka vezanog za ruralni turizam u gradu Samboru (jedan odgovor)?
   - Da, kako _____
   - Ne

17. Što smatrate kao glavnim preprekama za bavljenje ruralnim turizmom u gradu Samoboru (moguće više odgovora)?

- Birokracija,zakonodavstvo
- Nedostatak financijske potpore (države i lokalne zajednice)
- Slaba promocija od strane turističke zajednice
- Nizak standard domaćih gostiju
- Nedostatak udruga u ruralnom turizmu
- Nezainteresiranost gostiju
- Slaba prometna povezanost
- Ostalo, navesti _____

18. Koliki potencijal, po Vašem mišljenju, imaju sljedeće vrste ruralnog turizma u gradu Samoboru (jedan odgovor u svakom redu) ? (ocjena od 1-5 pored svake vrste seoskog turizma) (1. Mali potencijal 5-Veliki potencijal)

- Seoski turizam
- Ekoturizam
- Kulturni turizam
- Zdravstveni turizam
- Lovni turizam
- Ribolovni turizam

19. Broj zaposlenih na gospodarstvu?

Stalno zaposleni _____

Sezonski radnici _____

20. Broj članova gospodarstva uključenih u ruralni turizam?

_____

21. Spol vlasnika gospodarstva (jedan odgovor).

- M
- Ž

22. Stupanj obrazovanja vlasnika gospodarstva (jedan odgovor).

- OŠ
- SSS
- VSŠ, VSS

23. Područje obrazovanja vlasnika gospodarstva (jedan odgovor).

- Poljoprivreda
- Turizam
- Nešto drugo

24. Ulažete li u obrazovanje i stručno osposobljavanje članova gospodarstva?

- Da
- Ne

25. Kako ruralni turizam utječe na stanovništvo i okolicu grada Samobora?

- Privlačenje turista iz drugih županija
- Povratak stanovništva na selo
- Zadržavanje stanovništva na selu
- Smanjenje siromaštva
- Oživljavanje poljoprivredne djelatnosti

- Prepoznatljivost mjesta i očuvanje tradicije
- Gospodarski razvoj područja

Pitanja za intervju (za predstvnike turističke zajednice i lokalne samouprave grada):

1. Imate li plan razvoja ruralnog turizma na području grada?
2. Što smatrate kao glavne prednosti za razvoj ruralnog turizma na području grada?
3. Jeste li zadovoljni trenutnim stanjem ruralnog turizma na području grada?
4. Koji su vaši prijedlozi za razvoj ruralnog turizma na području grada?
5. Na koji način potičete razvoj ruralnog turizma na području grada?
6.Kakva je vaša suradnja sa lokalnom turističkom zajednicom / lokalnom samoupravom?
7. Koja su vaša očekivanja glede budućeg razvoja ruralnog turizma u vašem gradu?
8. Što mislite o korištenju sredstava iz Europske Unije za poticanje ruralnog turizma?
9. Koje koristi za lokalno stanovništvo vidite u razvoju ruralnog turizma ?
10. Što smatrate kao glavna ograničenja za razvoj ruralnog turizma na području grada?

12. Životopis

Anamarija Šoić rođena je 13. rujna 1995. godine u Zagrebu, Republika Hrvatska. Nakon završetka Osnovne škole Sveta Nedjelja upisuje opću XI. gimnaziju u Zagrebu. 2014. godine upisuje se na preddiplomski studij Agrarna ekonomika na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. 2017. godine upisuje diplomski studij Ekološka poljoprivreda i agroturizam na Agronomskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Tijekom studiranja volontirala je u Udruzi osoba s invaliditetom Samobor.